

Valsts darba inspekcija

2019. gada
darbības pārskats

RĪGA
2019

Saturs

	lpp.
Saīsinājumi un abreviatūras.....	3
1. Pamatinformācija par Valsts darba inspekciju.....	4
1.1. Juridiskais statuss.....	4
1.2. Kompetences jomas, funkcijas un uzdevumi.....	4
1.3. Darbības virzieni un mērķi, īstenotā budžeta programma.....	5
1.4. Darbības prioritātes 2019. gadā.....	5
1.4.1. Nereģistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana.....	6
1.4.2. Letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana - tematiskās pārbaudes darba aizsardzībā.....	10
1.5. Padotībā esošās iestādes.....	14
2. Valsts darba inspekcijas finanšu resursi un darbības rezultāti.....	15
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums.....	15
2.2. Budžeta programmas rezultatīvo rādītāju izpildes analīze.....	16
2.3. Eiropas Sociālā fonda projekta īstenošanas rezultāti.....	17
2.4. Eiropas informatīvā kampaņa „Turi grožos ķīmiskās vielas”.....	18
2.5. Valsts darba inspekcijas darbības rezultāti un sniegtie publiskie pakalpojumi.....	19
2.5.1. Uzņēmumu apsekošana.....	19
2.5.2. Iesniegumu izskatīšana.....	24
2.5.3. 2019. gadā darbā notikušo nelaimes gadījumu analīze.....	27
2.5.4. 2019. gadā sagatavoto darba vietas higiēnisko raksturojumu un to apstiprinājumu analīze.....	30
2.5.5. Konsultāciju sniegšana un sociālo dialogu organizēšana.....	31
2.5.6. Rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu uzraudzība.....	32
2.5.7. Streiku norises uzraudzība.....	33
2.6. Valsts darba inspekcijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai.....	34
2.6.1. Iekšējā kontrole.....	34
2.6.2. Strukturālās reformas.....	35
3. Personāls.....	36
3.1. Informācija par personālu.....	36
3.2. Amatpersonu apmācība.....	36
4. Komunikācija ar sabiedrību.....	38
4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi.....	38
4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru.....	40
5. Plāni 2020. gadam.....	41
<i>1. pielikums:</i> Valsts darba inspekcijas pārskats – analīze par notikušajiem nelaimes gadījumiem darbā 2019. gadā.....	42
<i>2.pielikums:</i> Valsts darba inspekcijas pārskats par pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem un arodslimību izveidošanās cēloņiem 2019. gadā.....	53

Sāsinājumi un abreviatūras

Aģentūra – Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra

Darba inspekcija – Valsts darba inspekcija

DVHR – darba vietas higiēniskais raksturojums

ES – Eiropas Savienība

ESF – Eiropas Sociālais fonds

Kontaktpunkts – Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras nacionālais kontaktpunkts

LAPK – Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss

LBAS – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība

LDDK – Latvijas Darba devēju konfederācija

LM – Labklājības ministrija

MK – Ministru kabinets

OiRA – risku interaktīva novērtēšana tiešsaistē (Online interactive Risk Assessment)

Platforma - Eiropas Platforma neregistrētās nodarbinātības samazināšanai

RR – risku reģistrs

RSU DDVVI – Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un vides veselības institūts

RVDI – reģionālā Valsts darba inspekcija

SLIC – Vecāko darba inspektoru komiteja (Senior Labour Inspectors Committee)

VID – Valsts ieņēmumu dienests

VR – Valsts robežsardze

1. Pamatinformācija par Valsts darba inspekciju

1.1. Juridiskais statuss

Valsts darba inspekcija (Darba inspekcija) ir labklājības ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Darba inspekcijas uzraudzībai un kontrolei ir pakļauti darba devēji, komersanti, to pilnvarotas personas un uzņēmumi, būvobjekti, tajā skaitā privātpersonai piederošie būvobjekti būvdarbu laikā, kā arī darba vietas un darba aprīkojums.

Darba inspekcijas juridisko statusu, funkciju un uzdevumus nosaka 2008. gada 19. jūnijā pieņemtais Valsts darba inspekcijas likums, kas stājās spēkā 2008. gada 10. jūlijā.

1.2. Kompetences jomas, funkcijas un uzdevumi

Darba inspekcijas funkcija ir nodrošināt efektīvu valsts politikas īstenošanu, uzraudzību un kontroli darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomā. Realizējot minēto funkciju, Darba inspekcija pilda šādus uzdevumus:

1. uzrauga un kontrolē darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu;
2. kontrolē, kā darba devēji un darbinieki savstarpēji pilda darba līgumos un darba koplīgumos noteiktos pienākumus, un veic pasākumus, lai sekmētu domstarpību novēršanu starp darba devēju un darbiniekiem;
3. veicina sociālo dialogu un sniedz darba devējiem un darbiniekiem bezmaksas konsultācijas par darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām;
4. analizē darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jautājumus, lai sniegtu priekšlikumus normatīvo aktu pilnveidošanai;
5. normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veic nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanu un vienotu reģistrāciju, kā arī piedalās arodsaslimšanas gadījumu izmeklēšanā;
6. kontrolē darba vietās esošo darba aprīkojumu, kā arī personāla individuālo un kolektīvo aizsardzības līdzekļu, veselībai kaitīgo un bīstamo vielu izmantošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
7. sniedz Labklājības ministrijas (LM) kompetento institūciju darba aizsardzības jautājumos izvērtēšanas komisijai informāciju par kompetento institūciju un speciālistu darbību darba aizsardzības jomā Darba inspekcijas uzraudzībai un kontrolei pakļautajos objektos;
8. nodrošina Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras (Aģentūra) nacionālā kontaktpunkta (Kontaktpunkts) darbību.

1.3. Darbības virzieni un mērķi, īstenojot budžeta programmu

Darba inspekcijas darbības divi galvenie virzieni ir:

- ✓ darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomas efektīva inspicēšana un kontrole;
- ✓ pakalpojumu sniegšana klientiem, t.sk., sabiedrības informēšana par aktuāliem darba tiesību un darba aizsardzības jautājumiem.

Darba inspekcijas darbības virzienu galvenie mērķi ir:

1. pilnveidot inspicēšanas un kontroles procesu;
2. uzlabot darbinieku zināšanas un darba apstākļus;
3. pilnveidot sniegto pakalpojumu pieejamību un kvalitāti, kā arī komunikāciju ar sabiedrību.

Darba inspekcija īsteno valsts budžeta programmas „Darba apstākļu uzlabošana” (21.00.00) apakšprogrammu „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00), kuras mērķis ir realizēt darba tiesisko attiecību, tai skaitā, neregistrētās nodarbinātības mazināšanas un darba aizsardzības politiku, kas vērsta uz kvalitatīvu darba vietu veidošanu un drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi nodarbinātajiem, kā arī nodrošināt minēto jomu regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanas uzraudzību un kontroli.

Valsts budžeta apakšprogrammas „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00) galvenie sasniedzamie rezultāti ir:

- ✓ sekmēta darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu ievērošana, t.sk., mazināta neregistrētā nodarbinātība;
- ✓ izglītota sabiedrība, lai preventīvi novērstu normatīvo aktu prasību neievērošanu;
- ✓ efektīva un klientorientēta darbība;
- ✓ konkurētspējīgāka atalgojuma nodrošināšana Darba inspekcijas darbiniekiem, lai mazinātu darbinieku mainību un sekmētu pakalpojuma kvalitātes paaugstināšanu.

1.4. Darbības prioritātes 2019. gadā

Darba inspekcijas darbības plānošanas pamatā ir prioritāšu princips. Prioritātes tiek noteiktas, balstoties aktuālās situācijas analīzē par darba tiesību un darba aizsardzības jomu, kā arī, ņemot vērā Eiropas Savienības (ES) politikas plānošanas dokumentus (ES stratēģisko satvaru darba drošībā un veselības aizsardzībā no 2014. līdz 2020. gadam; Vecāko darba inspektoru komitejas (SLIC) darbības programmu), nacionālos politikas plānošanas dokumentus (Darba aizsardzības jomas attīstības pamatnostādnes 2016. – 2020. gadam, Nacionālo attīstības plānu 2014. – 2020. gadam), Vadlīnijas par „Konsultē vispirms” principa piemērošanu valsts iestāžu darbā, Valsts darba inspekcijas darbības stratēģiju 2018. – 2019. gadam un Darba inspekcijas rīcībā esošos resursus.

2019. gadā par Darba inspekcijas prioritātēm tika noteikta:

- ✓ neregistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana, veicot apsekojumus uzņēmumos, kuru saimnieciskajā darbībā ir paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks;
- ✓ letālo nelaiemes gadījumu darbā un to nelaiemes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana.

„Konsultē vispirms” principa realizēšana praksē 2019. gadā, tāpat kā iepriekš, bija Darba inspekcijas horizontālā prioritāte, kas caurvija pilnīgi visas Darba inspekcijas darbības jomas – gan apsekojot uzņēmumus (skat. 1.4.2. un 2.5.1. nodaļu), gan veicot plašu sabiedrības informēšanas un izglītošanas darbu (skat. 2.3., 2.4., 2.5.5. un 4. nodaļu).

2019. gada novērtējumā par „Konsultē vispirms” principa īstenošanu praksē no 22 vērtētajām institūcijām Darba inspekcija tika ierindota augstajā 4. vietā un saņēma īpašo apbalvojumu nominācijā “Gada izaugsme”, kas tiek piešķirts par visstraujāko progresu “Konsultē vispirms” principa ieviešanā konkrētā gada laikā.

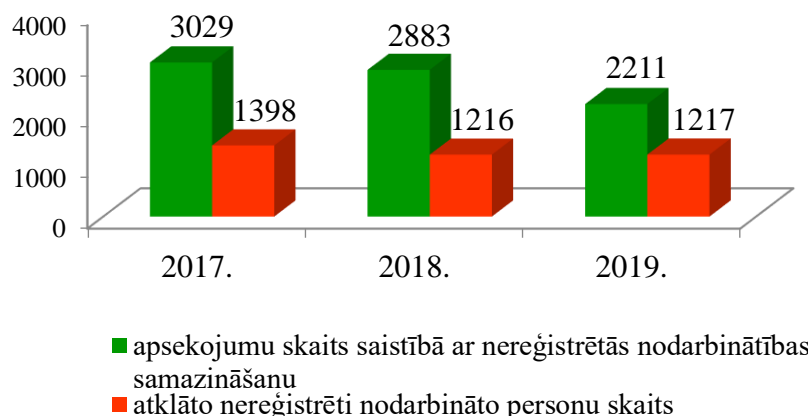
1.4.1. Neregistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana

Neregistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana joprojām ir Darba inspekcijas prioritāte. Prioritātes mērķis ir samazināt neregistrētās nodarbinātības apjomu Latvijā, veicinot legālu darba tiesisko attiecību veidošanu, līdz ar to samazinot arī negodīgas konkurences iespējamību, kā arī informēt sabiedrību par neregistrētās nodarbinātības negatīvajām sekām.

2019. gadā Darba inspekcijas amatpersonas veica 2 211 apsekojumus (plānoti – 2 000) saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu, no kuriem 35 % bija rezultatīvi. Tas nozīmē, ka katrā trešajā apsekojumā tika konstatētas personas, ar kurām nebija noslēgti rakstveida darba līgumi un/vai kuras darba devējs nebija deklarējis Valsts ieņēmumu dienestā (VID) kā darba ņēmējus. 2019. gadā saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu veicamo apsekojumu skaits tika plānots par 1 000 apsekojumiem mazāk (2018. gadā tika plānoti 3000 apsekojumi), lai paaugstinātu rezultativitāti un apsekojumi būtu mērķtiecīgāki un efektīvāki. Lai sasniegtu izvirzīto mērķi Darba inspekcija lielu uzmanību veltīja preventīvajai darbībai, informējot sabiedrību par neregistrētās nodarbinātības riskiem, t.sk., izmantojot sociālos tīklus (Facebook, Twiter). Minēto aktivitāšu rezultātā pieauga ziņojumu skaits par iespējamiem neregistrētas nodarbināšanas gadījumiem. Analizējot saņemto informāciju un pilnveidojot kontroles mehānismu, tika sasniegts augstākais rezultativitātes rādītājs pēdējo desmit gadu laikā. Līdz ar to iecerētais mērķis tika sasniegts - pieauga apsekojumu kvalitāte.

Darba inspekcijas amatpersonas apseko uzņēmumu atkārtoti, ja pirmajā apsekošanas reizē neregistrēti nodarbinātas personas netiek atklātas, taču, izvērtējot situāciju uzņēmumā kopumā, rodas pamatotas aizdomas, ka darba devējs varētu savus darbiniekus nodarbināt neregistrēti. 2019. gadā tika veikti 344 atkārtoti apsekojumi, kas veido 15,6 % no visiem veiktajiem apsekojumiem saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu.

2019. gadā tika konstatētas 1 217 neregistrēti nodarbinātas personas, no tām 705 personas bez rakstveidā noslēgta darba līguma un bez deklarēšanas VID; 293 personas ar rakstveidā noslēgtu darba līgumu, bet bez deklarēšanas VID un 219 personas bez rakstveidā noslēgta darba līguma, bet deklarētas VID (skat. 1. grafiku).

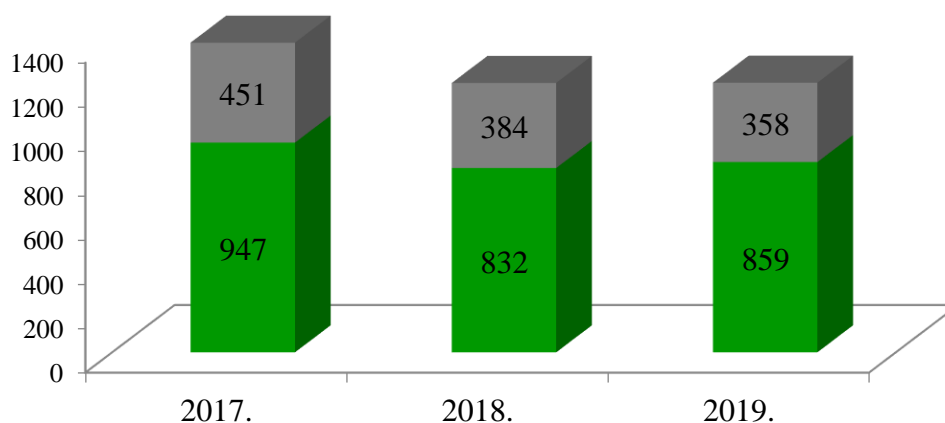
1. grafiks: Uzņēmumu apsekojumu skaita un atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaita dinamika (2017. – 2019.)

Jāuzsver, ka pēdējo gadu tendence ir personu, ar kurām ir noslēgti darba līgumi, bet šīs personas nav deklarētas VID, skaita samazināšanās, savukārt, tādu personu, ar kurām darba līgumi nav noslēgti, bet personas ir deklarētas kā darba ņēmēji VID, skaits pieaug (skat. 1. tabulu). Tas liecina, ka darba devēji primāri cenšas nomaksāt nodokļus, tādējādi nodrošinot darbiniekiem sociālās garantijas, bet darbinieks darba tiesiskajās attiecībās ar darba devēju tāpat paliek neaizsargāts un manipulējams, jo darba līgumā tiek atrunāts gan darba laiks, gan darba algas apmērs un izmaksas laiks utt.

1. tabula: Darba inspekcijas konstatēto neregistrēti nodarbināto personu grupas pēc neregistrēšanas veida

	neregistrēti nodarbināto personu skaits bez darba līguma un nedeklarētas VID	neregistrēti nodarbināto personu skaits ar darba līgumu, bet nedeklarētas VID	neregistrēti nodarbināto personu skaits bez darba līguma, bet deklarētas VID
2017.	824 (59 %)	435 (31 %)	139 (10 %)
2018.	681 (56 %)	364 (30 %)	171 (14 %)
2019.	705 (58 %)	293 (24 %)	219 (18 %)

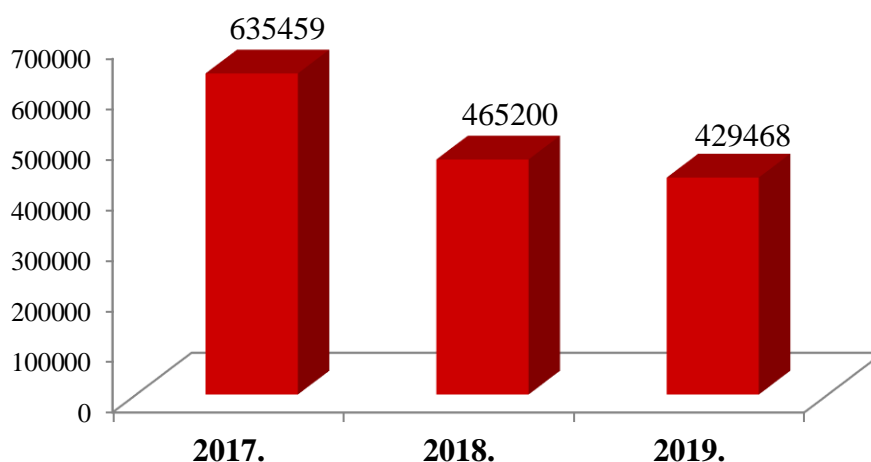
Vienlaikus jāatzīmē vēl viena pozitīvi vērtējama tendence, proti, 2019. gadā pēc Darba inspekcijas pārbaudēm ar 859 jeb 71 % no visām Darba inspekcijas atklātajām neregistrēti nodarbinātajām personām tika noslēgts rakstveida darba līgumus un/vai tās tika reģistrētas VID kā darba ņēmējs (2018. – 69 %). Tas nozīmē, ka darba devējs darba tiesiskās attiecības legalizēja atbilstoši normatīvo aktu prasībām, un ļauj secināt, ka Darba inspekcijas no 2018. gadā aprobētais rādītājs neregistrētās nodarbinātības apsekojumu efektivitātes monitorēšanai ir veiksmīgs (skat. 2. grafiku).

- atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaits, ar kurām pēc Darba inspekcijas pārbaudes darba tiesiskās attiecības netika legalizētas
- atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaits, ar kurām pēc Darba inspekcijas pārbaudes darba tiesiskās attiecības tika legalizētas

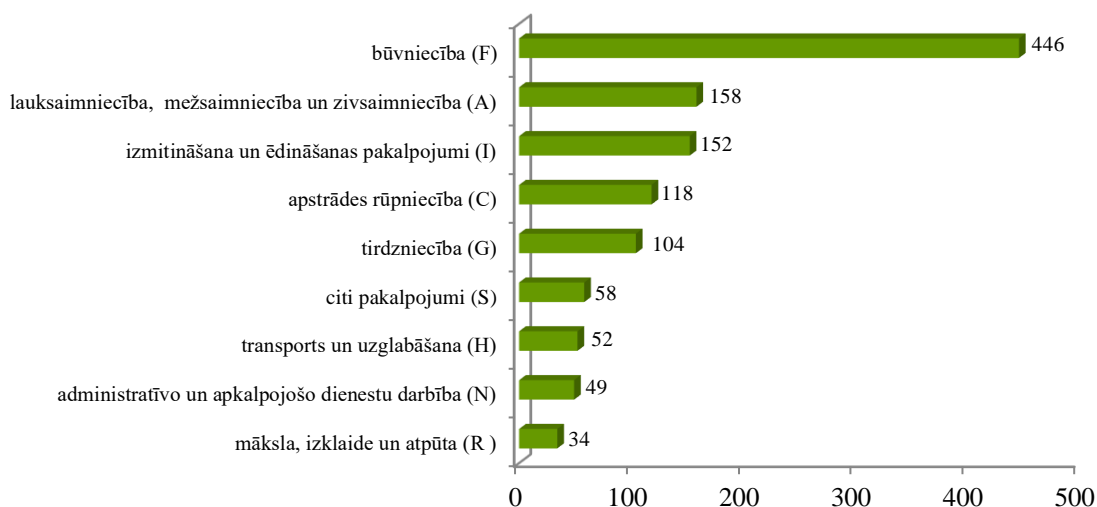
2. grafiks: Atklāto neregistrēti nodarbināto personu, ar kurām pēc Darba inspekcijas pārbaudes tika noslēgts rakstveida darba līgumus un/vai tās tika reģistrētas VID kā darba ņēmējs, skaita īpatsvars (2017. – 2019.)

Konstatējot nodarbināšanu bez rakstveidā noslēgta darba līguma un/vai deklarēšanas VID, saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (LAPK) normām Darba inspekcijas amatpersonas 2019. gadā piemēroja 701 administratīvo sodu par kopējo summu 429 468 euro (salīdzinājumu dinamikā skat. 3. grafikā).

3. grafiks: Par neregistrēto nodarbinātību piemēroto naudas sodu summas (euro) dinamika (2017. – 2019.)

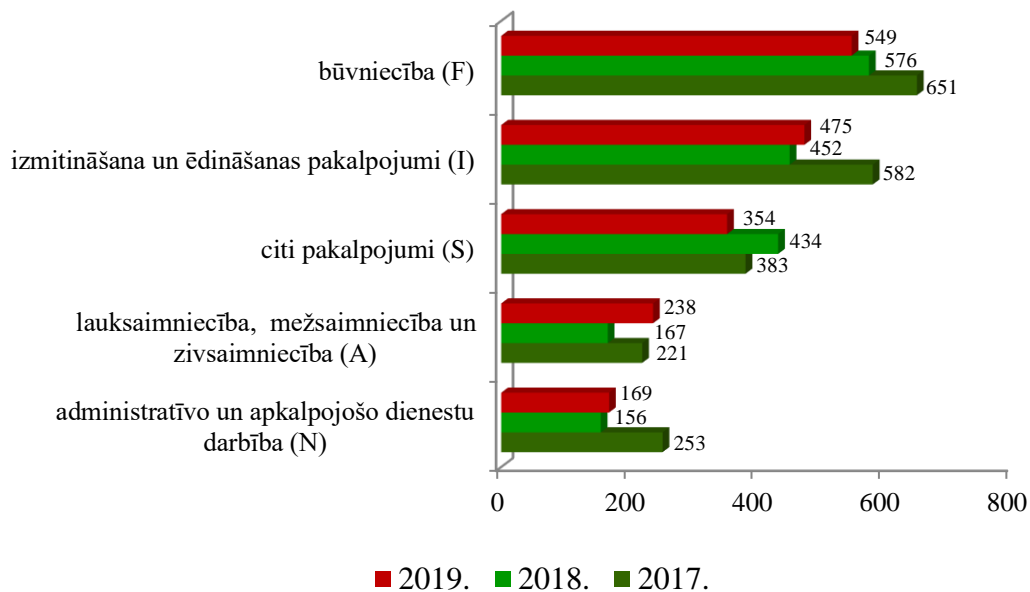
Analizējot atklātos neregistrētās nodarbinātības gadījumus konkrētās tautsaimniecības nozarēs, jāsecina, ka vislielākais neregistrēti nodarbinātu personu skaits joprojām tiek konstatēts būvniecības nozarē. Atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaits būvniecībā 2019. gadā veidoja vairāk kā trešdaļu jeb 37 % no kopējā Darba inspekcijas konstatēto neregistrēti nodarbināto skaita (skat. 4. grafiku).

4. grafiks: Nozares¹, kurās Darba inspekcija 2019. gadā atklājusi lielāko neregistrēti nodarbināto personu skaitu

Tāpat būvniecībā 2019. gadā bija arī lielākais atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaits uz 100 000 nozarē strādājošo (skat. 5. grafiku).

¹ Nozares atbilstoši Saimniecisko darbību statistiskajai klasifikācijai Eiropas kopienā (NACE 2. redakcija)

5. grafiks: Atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaits uz 100 000 nozarē strādājošajiem dinamiskā (2017. – 2019.)

Pēdējo trīs gadu periodā Darba inspekcijas konstatētās neregistrētās nodarbinātības apjoms nav mazinājies, kas liecina par to, ka Darba inspekcijai ir jāturpina attīstīt savas pārbaudes metodes, pievēršot uzmanību jaunām nodarbinātības formām, kā arī sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumiem, kas vērstas uz neregistrētās nodarbinātības preventīvu samazināšanu.

Darba inspekcija neregistrētās nodarbinātības kontroles īstenošanā efektīvi sadarbojās arī ar VID, Valsts un Pašvaldības policiju, kā rezultātā tika veiktas gan kopīgas pārbaudes, gan iepriekš minētās iestādes Darba inspekcijai nodeva savu pārbaudžu materiālus un sagatavotos administratīvos protokolus, kas tika izmantoti kā pierādījumi neregistrētās nodarbinātības fakta pierādīšanā.

Neregistrētās nodarbinātības apkarošanas jomā joprojām saglabājas tendence, kas saistīta ar nelegālu pārrobežu nodarbināto plūsmu organizēšanu un trešo valstu pilsoņu nelegālu nodarbinātību Latvijā. 2019. gadā Darba inspekcija un VR kopīgi veica 142 pārbaudes, lai kontrolētu trešo valstu pilsoņu nodarbinātību. Pārbaudes notika gan pēc Darba inspekcijas, gan VR iniciatīvas. Minētās pārbaudes tika plānotas, analizējot uzņēmējdarbības attīstības tendences, pārbaudot uzņēmumus, kuru saimnieciskajā darbībā ir paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks. Ņemot vērā pieaugošo trešo valstu pilsoņu un uz Latviju nosūtīto darbinieku nodarbinātības kontroles un uzraudzības aktualitāti, kā arī darba tirgus izmaiņas, pieaugošo darba ņēmēju - migrantu skaitu, Darba inspekcija un Valsts robezsardze (VR) plāno stiprināt sadarbību, pārskatīt iestāžu sadarbības formu un metodes, pilnveidot pārbaudžu analīzi, sekot līdzi veikto pārbaudžu rezultativitātei.

Darba inspekcija 2019. gadā turpināja aktīvi līdzdarboties Eiropas un nacionāla līmeņa forumos neregistrētās nodarbinātības samazināšanas jomā, lai pilnveidotu prasmes un zināšanas, dalītos pieredzē un veidotu efektīvākus sadarbības modeļus ar citām valstīm. Turpinājās 2018. gadā aizsāktais darbs divos starptautiskos projektos:

- ✓ Transnacionālās sadarbības stiprināšana nosūtīto darbinieku jomā (VP/2018/011; projekta vadošā institūcija ir Francijas Darba, nodarbinātības un profesionālās apmācības institūts); 2019. gada janvārī notika vadības komitejas un projekta atklāšanas sanāksme Briselē, aprīlī – seminārs par sadarbības plāniem Bukarestē, kurā tika diskutēts par iespējamajiem sadarbības partneriem; projekta ietvaros ir plānots uzlabot sadarbību ar Polijas kompetentajām institūcijām jautājumos par trešo valstu pilsoņu nodarbinātību un to nosūtīšanu uz Latviju, kā arī par informācijas sniegšanu darba devējiem un nosūtītajiem

darbiniekiem un par komunikāciju starp kontrolējošām valsts iestādēm valstī un ārpus tās; Latvijas Darba inspekcija organizēja projekta darba grupas sanākumi par komplikētiem (krāpnieciskiem) gadījumiem nosūtīto darbinieku jomā;

- ✓ Nedeklarētā darba problēmu risināšanas pieredze Ziemeļvalstīs (VP/2018/012/0052; projekta vadošā institūcija ir Zviedrijas Darba vides pārvalde); projekta īstenošanai tika izveidotas četras darba grupas – Vadības, Inspicēšanas, Sadarbības ar sociālajiem partneriem un Komunikācijas. 2019. gada martā notika Sadarbības grupas atklāšanas sanāksme Oslo, aprīlī - Vadības grupas sanāksme Rīgā par trešo valstu pilsoņu nodarbināšanu; notika inspektoru pieredzes apmaiņas vizītes uz Somijas un Dānijas Darba inspekcijām.

Jāpiebilst, ka abu minēto projektu ietvaros notika pieredzes apmaiņas braucieni, kā arī sadarbības attīstība kopīgu pārrobežu kontroles un uzraudzības pasākumu īstenošanai.

2019. gadā Darba inspekcija turpināja aktīvi līdzdarboties Eiropas Platformā neregistrētās nodarbinātības samazināšanai (Platforma). Platformas mērķi ir palīdzēt ES dalībvalstīm cīnīties ar nedeklarēto darbu, piedāvāt atbalstu un risinājumus dažādiem ar neregistrēto nodarbinātību saistītiem problēmjautājumiem. 2019. gadā Platformas ietvaros tika izstrādāta vienotas informatīvās kampaņas koncepcija par neregistrētās nodarbinātības jautājumiem, kuru 2020. gada rudenī plānots īstenot visās ES un Eiropas Ekonomiskās zonas valstīs.

2019. gadā Darba inspekcija turpināja darbu:

- ✓ Ministru prezidenta vadītajā Ēnu ekonomikas apkaršanas padomē, kuru veido gan ēnu ekonomikas apkaršanā iesaistīto valsts institūciju vadītāji un ministri, gan sociālo partneru un nevalstisko organizāciju pārstāvji,
- ✓ Iekšlietu ministrijas darba grupā "Cilvēku tirdzniecības novēršanas pamatnostādnes 2014. - 2020. gadam", kuras ietvaros Iekšlietu ministrijas delegācijas sastāvā arī Darba inspekcijas pārstāvis devās uz Ukrainu pārrunāt jautājumus par trešo valstu pilsoņu nodarbināšanas nosacījumiem.

1.4.2. Letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana – tematiskās pārbaudes darba aizsardzībā

Letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana ir Darba inspekcijas prioritāte, kuras īstenošanas ietvaros 2019. gadā tika organizētas četras tematiskās pārbaudes darba aizsardzībā, veikti 2 673 preventīvi apsekojumi, organizēti semināri un citi sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi (skat. 4.1. nodaļu), kā arī izveidoti jauni moduļi tiešsaistes darba vides risku interaktīvas novērtēšanas rīkam (OiRA – Online interactive Risk Assessment) (skat. 4.1. nodaļu).

Tematisko pārbaudu laikā kopā tika veikti 612 uzņēmumu apsekojumi ar pamatmērķi:

- ✓ uzņēmumā esošo darba apstākļu atbilstības darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām izvērtēšana;
- ✓ darba devēju faktiski paveiktā izvērtēšana drošas darba vides izveidē, īpašu uzmanību pievēršot uzņēmumiem, kuros jau ir noticis nelaimes gadījums darbā;
- ✓ darba devēju uzmanības aktualizēšana un pievēršana darba aizsardzības jautājumiem;
- ✓ arodslimību un nelaimes gadījumu darbā risku mazināšana.

Vienlaicīgi ar uzņēmumu apsekošanu tematisko pārbaudu laikā tika organizēti arī dažādi informēšanas pasākumi, kuru forma un saturs tika īpaši pielāgoti katrai tematiskajai pārbaudei un nozarei, lai sadarbība ar uzņēmējiem darba vides sakārtošanā būtu konstruktīva un mērķtiecīga.

Tematiskā pārbaude saistībā ar darba aprīkojumu

2019. gada februārī tika organizēta tematiskā pārbaude kokapstrādes, pārtikas ražošanas un gatavo metālizstrādājumu ražošanas uzņēmumos, īpašu uzmanību pievēršot darba aprīkojumam,

jo datu analīze liecina, ka pēdējo gadu laikā ir būtiski pieaudzis to nelaimes gadījumu darbā skaits, kas notikuši ražošanas nozarēs, strādājot ar darba aprīkojumu. Tematiskās pārbaudes laikā tika veikti 158 apsekojumi (plānots 150), kā rezultātā tika konstatēti 419 pārkāpumi, kuru novēršanai izdots 91 rīkojums. Jāpiebilst, ka tika apsekoti visi tie minēto nozaru uzņēmumi, kuros pēdējo piecu gadu laikā bija noticis nelaimes gadījumi darbā, kura cēlonis bija saistīts ar nedrošu darba aprīkojumu vai nedrošu darba aprīkojuma lietošanu.

2. *tabula*: Normatīvie akti, kuru prasību pārkāpumi visbiežāk konstatēti tematiskās pārbaudes laikā apsekotajos **kopakstrādes, pārtikas ražošanas un gatavo metālizstrādājumu ražošanas** uzņēmumos

normatīvais akts	pārkāpumu skaits
Ministru kabineta (MK) 02.10.2007. noteikumi Nr.660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība"	101 (24 %)
MK 10.08.2010. noteikumi Nr.749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos"	55 (13 %)
MK 03.09.2002. noteikumi Nr.400 "Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā"	47 (11 %)
MK 10.03.2009. noteikumi Nr.219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude"	46 (11 %)
MK 09.12.2002. noteikumi Nr.526 „Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu”	44 (11 %)
MK 28.04.2009. noteikumi Nr.359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"	33 (8 %)
MK 20.08.2002. noteikumi Nr.372 “Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus”	21 (5 %)
Darba aizsardzības likums	19 (4 %)
citi normatīvie akti	53 (13 %)
kopā	419 (100 %)

Tematiskās pārbaudes galvenais uzdevums bija pārliecināties, ka darba aprīkojums un tā lietošana ir droša. Būtiski pārkāpumi darba aprīkojuma lietošanā netika konstatēti. Tematiskās pārbaudes rezultāti apstiprina, ka pēc nelaimes gadījuma darbā lielākajā daļā uzņēmumu ir veikti nepieciešamie pasākumi, lai darba aprīkojums būtu atbilstošs un darbinieki būtu apmācīti, kā ar to strādāt droši. Savukārt, tas, ka vairāk kā pusē (58 %) apsekoto uzņēmumu tika konstatēti būtiski citu darba aizsardzības prasību pārkāpumi (skat. 2 *tabulu*), liecina, ka darba devēji darba aizsardzībai uzņēmumā pievēršas reaktīvi, proti, novērš tās neatbilstības, uz kurām jau norādījusi Darba inspekcija un kuras apdraud darbinieku veselību un dzīvību, nevis sistēmiski sakārto darba vidi uzņēmumā.

Tematiskā pārbaude būvniecībā

2019. gadā no maija līdz septembrim tika organizēta tematiskā pārbaude būvniecībā, kas ir augsta riska nozare darba aizsardzības aspektā. Tematiskās pārbaudes laikā tika apsekoti 153 būvobjekti (plānots 150). Konstatēto darba tiesību un darba aizsardzības normatīvu prasību pārkāpumu novēršanai izdoti 58 rīkojumi, piemēroti 16 administratīvie sodi. Tika izdoti arī 2 rīkojumi un 20 brīdinājumi par darbības apturēšanu.

3. *tabula*: Normatīvie akti, kuru prasību pārkāpumi visbiežāk konstatēti tematiskās pārbaudes laikā apsekotajos **būvniecības** uzņēmumos, kuru novēršanai izsniegts rīkojums

normatīvais akts	pārkāpumu skaits
MK 25.02.2003. noteikumi Nr.92 "Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus"	74 (39 %)
MK 10.03.2009. noteikumi Nr.219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude"	18 (10 %)
MK 18.03.2014. noteikumi Nr.143 "Darba aizsardzības prasības, strādājot augstumā"	18 (10 %)
MK 10.08.2010. noteikumi Nr.749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos"	14 (7 %)
MK 02.10.2007. noteikumi Nr.660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība"	14 (7 %)
MK 20.08.2002. noteikumi Nr.372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"	13 (7 %)
citi normatīvie akti	38 (20 %)
kopā	189 (100 %)

Vairāk kā pusē pārbaudīto būvobjektu tika konstatēti būtiski darba aizsardzības prasību pārkāpumi, kas apdraudēja nodarbināto veselību un pat dzīvību:

- ✓ 58 % būvobjektu nebija veikti pasākumi, kas novērstu caurkrišanas risku (krītot caur jumta klāju);
- ✓ 54 % būvobjektu bija nedroši uzstādītas sastatnes vai tām nebija uzstādīti ražotāja paredzētie aizsargnožogojumi;
- ✓ 63% būvobjektu nebija nostiprinātas tranšeju malas.

Tāpat kā iepriekšējos gados būvobjektos tika konstatēti arī darba tiesību pārkāpumi (nodarbināto sarakstu glabāšana; tikai to nodarbināto ielaišana būvobjektā, kuri ir iekļauti minētajos sarakstos u.c.). Ņemot vērā iepriekš minēto, jāsecina, ka būvniecībā darba devēji pavirši attiecas pret normatīvo aktu prasību izpildi gan darba aizsardzībā, gan darba tiesībās, un situācija būvniecībā būtiski neuzlabojas. Īpaši jāakcentē, ka bieži pavirša darbība/bezdarbība ir konstatējama tieši attiecībā uz to risku novēršanu, kuru iedarbības rezultātā statistiski biežāk notiek letālie un smagie nelaimes gadījumi darbā, t.i. darbs augstumā un darbs būvbedrēs.

Tematiskā pārbaude par psihoemocionālajiem riskiem darba vidē

2019. gada septembrī un oktobrī Darba inspekcija pirmo reizi īstenoja tematisko pārbaudi par psihoemocionālajiem riskiem darba vidē. Ņemot vērā gan būtiskākos psihoemocionālos riskus darba vietās, gan saņemto darbinieku sūdzību analīzes rezultātus, gan Skandināvijas valstīs aprobēto un ilgstošo pieredzi, par tematiskās pārbaudes mērķgrupu tika noteiktas valsts iestādes, kas veic kontroles un uzraudzības funkciju, kā arī pašvaldības iestādes, kuru darbs saistīts ar klientu pieņemšanu. Psihoemocionālā labsajūta darba vidē ir ļoti svarīga. Bieži tieši ar darbu saistītu problēmu dēļ darbinieki jūt veselības traucējumus, ko apstiprina arī pieaugošais arodslimību skaits, kuru viens no izraisītājfaktoriem ir arī saspringtas attiecības darbā, darba slodze, atbildība par darbu, varmācības draudi, intensīvs darbs u.c. Darba inspekcija arvien biežāk saņem arī iesniegumus no darbiniekiem par emocionālu pazemošanu darbā. Būtiski uzsvērt, ka par psihoemocionālo labsajūtu (labbūtību) darba vidē darbinieki nemēdz skaļi runāt, baidās atklāt

problēmas un bieži tās noklusē, cerot, ka saspīlējums atrisināsies pats no sevis. Tas, ka emocionālā vardarbība darba vietā Latvijā vēl ir tāda kā *tabu* tēma, tika ņemts vērā visā tematiskā pārbaudes norises laikā, nodrošinot pilnīgu darbinieku anonimitāti.

Septembrī iepriekšminētajām valsts un pašvaldību iestādēm tika nosūtīta anonīma aptaujas anketa. Anketā bija trīs jautājumu bloki:

- ✓ jautājumi par darba organizāciju (darba apjoms, izpildes termiņi, atbildība par veicamo darbu, karjeras iespējas u.c.),
- ✓ jautājumi bija par vardarbību un apdraudējumu darba vietā,
- ✓ jautājumi bija par darba vadību (kolēģu atbalsts, vadības atzinība un darba novērtējums u.c.).

Laikā, kamēr valsts un pašvaldības iestāžu darbinieki atbildēja uz anketas jautājumiem, darba inspektori gatavojās apsekojumiem (mācījās, apkopoja saņemtās atbildes u.c.), kuros katra iestāde tika informēta par savu darbinieku aptaujas rezultātiem, kā arī saņēma ieteikumus un rekomendācijas turpmākajam darbam. Anketas atbildes bija pieejamas tikai Darba inspekcijai, un darba devēji aptaujas rezultātus uzzināja tikai inspektora apmeklējuma laikā. Tematiskās pārbaudes ietvaros tika veikti 150 apsekojumi (plānots 150). Nekāda veida sankcijas netika piemērotas.

Kopā tika aizpildītas 4 989 anketas. Aptaujas rezultāti parādīja, ka situācija ir problemātiska un neviennozīmīga, bet tai tiek meklēti arī risinājumi:

- ✓ 56 % aptaujāto darbinieku darba apjoms ir pieaudzis, un 79 % atzina, ka tiek galā ar pieaugošo darba apjomu;
- ✓ 95 % ir liela atbildība par veicamo darbu;
- ✓ 59 % nesaredz karjeras iespējas savā darba vietā;
- ✓ 35 % atzina, ka ir cietuši no emocionāla vai pat fiziska klientu uzbrukuma;
- ✓ 38 % pārslodzes rezultātā ir pasliktinājusies veselība;
- ✓ 74 % norādīja, ka saņem emocionālu atbalstu no kolēģiem;
- ✓ 55% atzīmēja, ka vadība darbiniekus uzklausa un cenšas problēmas risināt.

Tematiskā pārbaude veicināja problēmas aktualizēšanu un ciešāku darba devēju un darbinieku sadarbību psihoemocionālās darba vides uzlabošanā. Iepazīstoties ar aptaujas rezultātiem, darba devēji atzina, ka viņiem nav vienaldzīga darbinieku psihoemocionālā labsajūta (veselība) un sāka aizdomāties un organizēt riska mazināšanas pasākumus. Jāuzsver, ka 63 % anketēto un apsekoto iestāžu darba devējs jau bija paredzējis pasākumus psihoemocionālā riska mazināšanai.

2020. gada otrajā pusē Darba inspekcija plāno atkārtoti veikt aptauju, lai noskaidrotu, vai psihoemocionālā darba vide anketētajās iestādēs ir uzlabojusies, kādi konkrēti pasākumi ir veikti.

Tematiskā pārbaude par uzņēmumu iekšējiem un ārējiem pārvietošanās ceļiem

2019. gada novembrī un decembrī tika organizēta tematiskā pārbaude, kuras laikā tika apsekotas noliktavu teritorijas, ostas, kravu iekraušanas un izkraušanas vietas, uzņēmumu teritorija, kurā notiek gan cilvēku, gan transporta pārvietošanās. Darba inspekcijas uzmanību drošības problēmām uz iekšējiem un ārējiem pārvietošanās ceļiem uzņēmumos pievērsa vairāki letāli nelaimes gadījumi darbā, kas notika uzņēmumu iekšējās satiksmes laikā. Tematiskās pārbaudes laikā tika apsekots 151 uzņēmums (plānots 150), kā rezultātā tika konstatēti 182 pārkāpumi, kuru novēršanai izdoti 67 rīkojumi.

4. *tabula*: Normatīvie akti, kuru prasību pārkāpumi visbiežāk konstatēti tematiskās pārbaudes **par uzņēmumu iekšējiem un ārējiem pārvietošanās ceļiem** laikā apsektajos uzņēmumos

normatīvais akts	pārkāpumu skaits
MK 28.04.2009. noteikumi Nr.359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"	86 (47 %)
MK 03.09.2002. noteikumi Nr.400 "Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā"	28 (15 %)
MK 02.10.2007. noteikumi Nr.660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība"	28 (15 %)
MK 10.08.2010. noteikumi Nr.749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos"	17 (10 %)
MK 20.08.2002. noteikumi Nr.372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"	13 (7 %)
MK 10.03.2009. noteikumi Nr.219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude"	7 (4 %)
citi normatīvie akti	3 (2 %)
kopā	182 (100 %)

Kopumā jāsecina, ka darba devēji drošībai uz iekšējiem un ārējiem pārvietošanās ceļiem uzņēmumā nepievērš pietiekamu uzmanību, jo gandrīz pusē (47%) apsektoto uzņēmumu tika konstatēti pārkāpumi, īpaši attiecībā uz minēto ceļu drošību diennakts tumšajā laikā. Visbiežāk iekšējie un ārējie pārvietošanās ceļi nebija pietiekami apzīmēti un norobežoti, apzīmējumi nebija atjaunoti, nebija uzstādītas drošības zīmes, kā arī netika kontrolēta individuālo aizsardzības līdzekļu (atstarojošās vestes) lietošana.

Jāpiebilst, ka par problēmas aktualitāti liecina tas, ka Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un vides veselības institūts (RSU DDVVI), izmantojot arī Darba inspekcijas tematiskās pārbaudes rezultātus, veido izglītojošu semināru darba devējiem par uzņēmumu iekšējās satiksmes drošību, un VAS Latvijas autoceļu uzturētājs 2020. gadā organizē informatīvo kampaņu "Nebrauc man virsū!".

1.5. Padotībā esošās iestādes

Darba inspekcijas padotībā nav nevienas iestādes.

2. Valsts darba inspekcijas finanšu resursi un darbības rezultāti

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

5. tabula: Darba inspekcijai piešķirtā valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (euro)²

nr.p.k.	finansiālie rādītāji	2018. gadā (faktiskā izpilde)	2019. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	resursi izdevumu segšanai (kopā)	3 976 502	4 363 581	4 363 581
1.1.	dotācija	3 955 902	4 343 606	4 343 606
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	8 000	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
1.5.	transferti	12 600	19 975	19 975
2.	izdevumi (kopā)	3 904 041	4 363 607	4 287 699
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	3 838 311	4 178 438	4 172 088
2.1.1.	kārtējie izdevumi	3 687 725	4 013 144	4 007 007
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	104 744	115 568	115 461
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	763	785	785
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	45 079	48 941	48 835
2.2.	izdevumi kapitālajiem ieguldījumiem	65 730	185 169	115 611

Darba inspekcijas pamatdarbība tika nodrošināta no valsts budžeta programmas 21.00.00 "Darba apstākļu uzlabošana" apakšprogrammas 21.01.00 "Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība" finanšu līdzekļiem, kuru kopējais izlietojums 2019. gadā bija 3 262 610 euro.

No valsts budžeta apakšprogrammas 97.02.00 "Nozares centralizēto funkciju izpilde" finanšu līdzekļiem 32 865 euro tika izmantoti Darba inspekcijā nodarbināto veselības apdrošināšanai.

No valsts budžeta apakšprogrammas 63.07.00 "Eiropas Sociālā fonda īstenotie projekti labklājības nozarē (2014. - 2020.)" finanšu līdzekļiem 2019. gadā tika izmantoti 928 224 euro ESF projekta Nr.7.3.1.0/16/I/001 "Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana" īstenošanai.

² Tajā skaitā valsts budžeta apakšprogrammā 21.01.00 „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība”, 97.02.00 “Nozares centralizēto funkciju izpilde” paredzētais finansējums un 63.07.00 “Eiropas Sociālā fonda īstenotie projekti labklājības nozarē (2014. -2020.)”.

2.1. Budžeta programmas rezultatīvo rādītāju izpildes analīze

Saskaņā ar valsts budžeta programmas „Darba apstākļu uzlabošana” (21.00.00) apakšprogrammā „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00) noteiktajiem politikas rezultatīvajiem rādītājiem 2019. gadā bija plānots veikt 10 000 uzņēmumu apsekojumus. 2019. gadā Darba inspekcija kopā veica 10 384 uzņēmumu apsekojumus (104 % no plānotā).

2019. gadā bija plānots veikt 3 000 preventīvos apsekojumus darba aizsardzībā, no tiem 600 apsekojumus tematisko pārbaužu ietvaros. 2019. gadā tika veikti 3 285 preventīvi apsekojumi darba aizsardzībā (109,5 % no plānotā), no tiem tematisko pārbaužu ietvaros 612 apsekojumi (102 % no plānotā) (plašāk skat. 1.4.2. nodaļu).

Saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu bija plānots veikt 2 000 apsekojumus, no kuriem 25 % būtu rezultatīvi³, bet atkārtoto apsekojumu īpatsvars uzņēmumos, kuru saimnieciskajā darbībā ir paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks, veido vismaz 10 %. 2019. gadā saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu tika veikti 2 211 apsekojumi (111% no plānotā), no kuriem 35 % bija rezultatīvi, bet atkārtoti tika apsekoti 15,6 % augsta neregistrētās nodarbinātības riska uzņēmumi (plašāk skat. 1.4.1. nodaļu).

Būtiski uzsvērt, ka 2019. gadā, salīdzinot ar 2018. gadu, preventīvo apsekojumu darba aizsardzībā skaits tika plānots par 800 lielāks (2018. – 2 200, 2019. – 3 000), savukārt, apsekojumu skaits saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu – par 1 000 mazāks (2018. – 3 000, 2019. – 2 000). Minētās izmaiņas apsekojumu skaita plānā tika veiktas, ņemot vērā Darba inspekcijas cilvēkresursus un stratēģiskās attīstības mērķus, lai veicinātu preventīvās kultūras darba aizsardzībā veidošanos un nostiprināšanos sabiedrības apziņā, tādējādi netieši ietekmējot drošākas darba vides veidošanos Latvijā, kā arī, lai neregistrētās nodarbinātības samazināšanas darbs būtu ne tikai kvantitatīvs, bet mērķtiecīgi orientēts uz kvalitāti un efektivitāti.

2019. gadā bija plānots 5 % no visiem Darba inspekcijas apsekojumiem veikt ar nolūku pārbaudīt uzņēmumus, kuros iepriekš jau bijuši konstatēti pārkāpumi darba aizsardzībā un/vai darba tiesībās, lai novērtētu, vai un kā pārkāpumi ir novērsti. 2019. gadā tika veikti 562 apsekojumi ar iepriekš minēto nolūku, kas veidoja 5,4 % no visa Darba inspekcijas veikto apsekojumu skaita.

2019. gadā bija plānots panākt, ka no Darba inspekcijas konstatētajiem pārkāpumiem tiek novērsti vismaz 76 %. Kopā tika novērsti 89 %. Par rīkojumā norādīto pārkāpumu novēršanu darba devēji Darba inspekcijai paziņo rakstveidā, atsūtot vēstuli, vai, izmantojot e-pakalpojumu „Darba devēja paziņojums Valsts darba inspekcijai par novērstajiem pārkāpumiem”. Darba inspektors var arī doties uz uzņēmumu, lai klātienē pārbaudītu, vai darba devējs izdoto rīkojumu ir izpildījis. Pilnīgi visu Darba inspekcijas amatpersonu konstatēto pārkāpumu novēršanu kavē un ietekmē dažādi apstākļi, lielākoties tie ir saistīti ar finanšu līdzekļu nepietiekamību, uzņēmumu maksātspēju vai darbības izbeigšanu vispār.

2018. gada 25. aprīlī tika atklāta ES sabiedrības informēšanas kampaņa par drošiem darba apstākļiem „Turi grožos ķīmiskās vielas”, kas norisinājās divus gadus. 2019. gadā dažādos kampaņas ietvaros organizētos pasākumos tika izglītots 231 interesents (plānots – 200) (plašāk skat. 2.4. nodaļu).

Būtiska Darba inspekcijas darbības sastāvdaļa ir sabiedrības izglītošana par aktuāliem darba aizsardzības un darba tiesisko attiecību jautājumiem. Valsts budžeta programmā tika plānots Darba inspekcijas organizētajos pasākumos izglītēt 650 interesentus. 2019. gadā organizētajos semināros kopā tika izglītotas 729 personas (plašāk skat. 4.1. nodaļu), t.sk:

- ✓ semināros, kuros darba devēji un darba aizsardzības speciālisti tika iepazīstināti ar darba vides risku novērtēšanas interneta rīku OiRA un apmācīti, kā to praktiski lietot;

³ Par rezultatīvu apsekojumu uzskatāms tas, kura rezultātā uzņēmumā ir atklātas neregistrēti nodarbinātas personas, t.i., personas, ar kurām nav noslēgti rakstveida darba līgumi un/vai kuras darba devējs nav deklarējis VID kā darba ņēmējus.

- ✓ semināros par būtiskām un aktuālām darba tiesību un darba aizsardzības tēmām (reproduktīvā veselība, ķīmiskās vielas un to droša lietošana, atbildīgs business u.c.)
- ✓ semināros par nosūtītajiem darbiniekiem jeb postingu u.c.

2019. gadā saskaņā ar valsts budžeta programmā noteiktajiem rezultātīvajiem rādītājiem tika plānoti 1 350 publicitātes pasākumi par aktuāliem darba aizsardzības un darba tiesību jautājumiem. 2019. gadā plašsaziņas līdzekļiem tika sniegta informācija 1 659 dažāda veida un formāta publikācijās un sižetos (preses relīzes, iniciēti materiāli un sižeti, kā arī publikācijas, kas sagatavotas vai pārpublicētas, balstoties uz Darba inspekcijas mājaslapā www.vdi.gov.lv vai Darba inspekcijas uzturētajā mājaslapā www.stradavesels.lv, kā arī Darba inspekcijas sociālajos tīklos atrodamo informāciju u.c.).

2.3. Eiropas Sociālā fonda projekta īstenošanas rezultāti

2019. gadā tika turpināta Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekta “Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana” īstenošana, kura mērķis ir uzlabot darba drošību uzņēmumos, it sevišķi bīstamo nozaru uzņēmumos.

2019. gadā projekta ietvaros īstenotās aktivitātes:

- ✓ pabeigts un publicēts pētījums "Pašnodarbinātība Latvijā un tiesiskā regulējuma pilnveide pašnodarbināto darba apstākļu uzlabošanai" (http://www.vdi.gov.lv/files/petijums_pasnodarbinatiba_latvija_un_tiesiska_regulejuma_pilnveide_pasnodarbinato_darba_apstaklu_uzlabosanai.pdf);
- ✓ pabeigts pētījums "Darba strīdu efektīvākas risināšanas iespējas Latvijā", kas publicēts 2019. gada sākumā (http://www.vdi.gov.lv/files/petijums_darba_stridu_efektivakas_risinanas_iespejas_latvija_02861.pdf);
- ✓ 2019. gada 4. ceturksnī saskaņots gala ziņojums pētījumam “Jaunās nodarbinātības formas un to piemērošana praksē”, kas no 2020. gada 1. ceturkšņa pieejams arī drukātā veidā, un gala ziņojums pētījumam “Letālo nelaimes gadījumu darbā, kuri nav tieši saistīti ar darba vides faktoriem, cēloņi, sekas un novēršanas iespējas Latvijā”, kas 2020. gada 1. ceturksnī tika prezentēts preses konferencē un ir pieejams drukātā versijā;
- ✓ uzrunāti ieinteresētie 145 uzņēmumi, kas darbojas bīstamajās nozarēs un atbilst projekta mērķgrupai, lai tos informētu par atbalsta iespējām un aicinātu pieteikties konsultatīvajam atbalstam ESF projekta ietvaros, minēto informāciju izplatīja arī ESF projekta sadarbības partneri – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS), Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK) un RSU DDVVI, papildus tika informētas arī nozaru asociācijas;
- ✓ saņemti 175 uzņēmumu pieteikumi konsultatīvā atbalsta saņemšanai;
- ✓ nodrošināta dalība 7 nozaru izstādēs - “Māja I 2019”, “Pavasaris 2019”, “Uzņēmēju dienas Latgalē 2019”, “Traktordienas 2019”, “Lauku sēta 2019”, “Rēzeknes uzņēmējs 2019”, “Techindustry 2019”;
- ✓ noslēgtas vispārīgās vienošanās ar iepirkumā "Konsultācijas darba devējiem" izvēlētajiem pretendentiem;
- ✓ LBAS un LDDK kopā sniedza 1 183 konsultācijas darbiniekiem un darba devējiem darba tiesību un darba aizsardzības jautājumos;
- ✓ LBAS darba strīdu/domstarpību gadījumos sagatavoja 27 prasību pieteikumus tiesai un organizēja 24 izglītojošās aktivitātes izglītības iestāžu audzēkņiem, t.sk., konkursu profesionālo skolu audzēkņiem "PROFS 2019";
- ✓ LDDK organizēja 6 mācību ekskursijas labās prakses darba aizsardzībā uzņēmumos (piemēram, AS "Rīgas dzirnavnieks", SIA “Dinair Filton” u.c.);
- ✓ RSU DDVVI organizēja 58 pasākumus darbiniekiem un darba devējiem - 27 apmācības preventīvās kultūras paaugstināšanai un 31 tematisko semināru par aktuālām tēmām darba aizsardzības jomā;

- ✓ tika organizēta kampaņa "Esi drošs, ka darbs ir drošs", kas noslēdzās 2019. gada novembrī (plašāk skat. 4.1. nodaļu);
- ✓ 13 Darba inspekcijas amatpersonu un darbinieku apmācību grupām tika organizētas vispārējās, specializētās un tālākizglītības apmācības (plašāk skat. 3.2. nodaļu);
- ✓ aktualizēti divi B apmācību moduļi ("Nereģistrētās nodarbinātības samazināšana "un "Kokapstrāde"), izstrādāti 2 jauni B apmācību moduļi ("Tekstilizstrādājumu ražošana un tīrīšana" un "Slimnīcu, sociālās aprūpes centru nozare"), kā arī izstrādāts 1 C apmācību modulis ("Komunikācijas prasmes");
- ✓ starptautiskā un Baltijas valstu darba inspekciju tīkla pilnveides ietvaros nodrošināti Latvijas Darba inspekcijas pārstāvju pieredzes apmaiņas braucieni uz Beļģiju un Lietuvu, kā arī noorganizēta Baltijas valstu inspektoru tikšanās Latvijā un Starptautiskā darba aizsardzības konference "Emocionālā vardarbība un konflikti darbā – slikti darbiniekiem, slikti uzņēmumiem";
- ✓ kopā izsludinātas 12 iepirkuma procedūras atbalstāmo darbību īstenošanai.

2.4. Eiropas informatīvā kampaņa „Turi grožos ķīmiskās vielas”

2018. gadā 14. aprīlī ar preses konferenci, kas notika AS "Grindeks" telpās, tika atklāta ES sabiedrības informēšanas kampaņa par drošiem un veselīgiem darba apstākļiem "Turi grožos bīstamās vielas", kas noslēdzās 2019. gada 1. novembrī ar Darba inspekcijas organizētu konferenci "Ārkārtas situācija? Rīkojies atbildīgi!". Konferences ietvaros tika godināti un apbalvoti labas prakses balvas "Zelta ķivere" konkursa, kurš notika jau 14. reizi, laureāti. Balvas pasniedza labklājības ministre Ramona Petraviča un Darba inspekcijas direktors Renārs Lūsis.

Labās prakses balvu "Zelta ķivere" 2019. gadā saņēma SIA IKEA Latvia – salīdzinoši jauns mazumtirdzniecības uzņēmums Latvijā, kura specifika ir liela apmeklētāju, tostarp ģimeņu ar bērniem, plūsma. Uzņēmuma konkursā iesniegtais piemērs ietvēra ilgtermiņa drošības risinājumus, kas darbojas sistēmiski un kuru mērķis ir preventīvi samazināt riskus un nodrošināt bezkompromisu rīcību ārkārtas situācijās.

Konkursa apbalvošanas ceremonijas laikā īpaši tika godināts arī vairākkārtējs darba aizsardzības labas prakses balvas "Zelta ķivere" ieguvējs – uzņēmums SIA „Ventspils nafta” termināls” par aktīvu un ilggadēju ieguldījumu drošas un veselībai nekaitīgas darba vides izveidē savā uzņēmumā un Latvijā kopumā.

2019. gadā, turpinot 2018. gadā aizsākto veiksmīgo praksi, tika rīkoti arī semināri ar mērķi palīdzēt uzņēmumiem sagatavot savus pieteikumus labas prakses balvas "Zelta ķivere" konkursam. Konkursam pēc minētajiem semināriem tika iesniegti vairāki ļoti labi sagatavoti pieteikumi.

Tāpat kampaņas "Turi grožos ķīmiskās vielas" ietvaros tika organizēti vairāki semināri, kuru mērķis bija paaugstināt sabiedrības zināšanu līmeni gan par darba vidē esošajām reproduktīvajai veselībai kaitīgajām ķīmiskajām vielām, gan par prasībām ķīmisko vielu lietošanā, kas jāņem vērā iepirkuma procesā, gan par drošu un veselībai nekaitīgu telpu uzkopšanu.

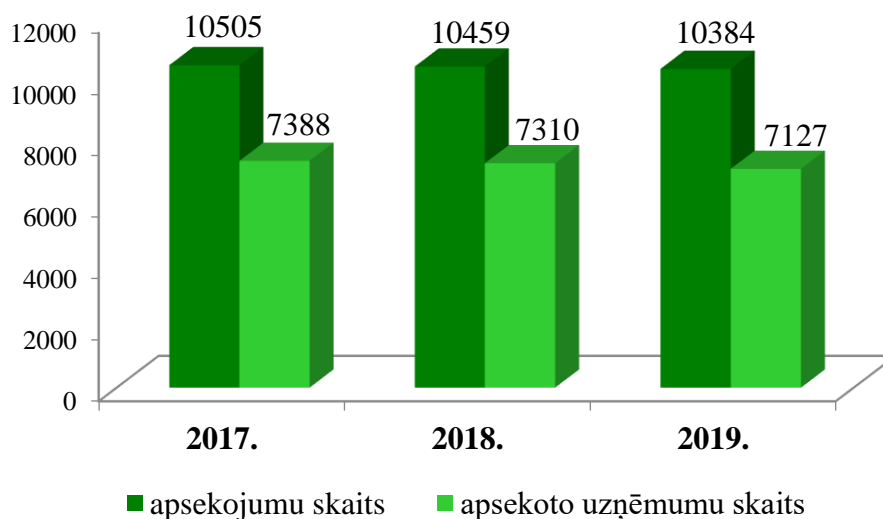
2019. gadā, līdzīgi kā 2018. gadā, organizēto tematisko pasākumu vadmotīvs bija drošs darbs ar ķīmiskajām vielām, it īpaši akcentējot STOP principu (*Substitution* - aizstāšana, *Technological measures* - tehniskie pasākumi, *Organisational measures* - organizatoriskie pasākumi, *Personal protection measures* - individuālie aizsardzības pasākumi) preventīvo pasākumu izvēlē.

2.5. Valsts darba inspekcijas darbības rezultāti un sniegtie publiskie pakalpojumi

2.5.1. Uzņēmumu apsekošana

Galvenā metode, ko Darba inspekcija izmanto, uzraugot un kontrolējot darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu, ir uzņēmumu apsekošana. Darba inspekcijas amatpersonu mērķis, apsekojot uzņēmumu, ir apzināt faktisko situāciju uzņēmumā darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomā, novērtēt tās atbilstību spēkā esošo normatīvo aktu prasībām un panākt, lai darba devēji faktiski nodibinātas darba tiesiskās attiecības sakārtotu arī dokumentāri atbilstoši normatīvo aktu prasībām, un gan darba devēji, gan nodarbinātie godprātīgi pildītu pienākumus un izmantotu savas tiesības, kā arī, lai uzņēmumos tiktu izveidota un uzturēta nodarbināto veselībai droša un nekaitīga darba vide. Nepilnību vai pārkāpumu konstatēšanas gadījumā tiek pieņemts lēmums par efektīvāko rīcības veidu, lai panāktu darba vides sakārtošanu uzņēmumā, nodrošinot nodarbināto veselībai un dzīvībai nekaitīgus darba apstākļus.

2019. gadā Darba inspekcijas amatpersonas veikušas 10 384 apsekojumus 7 127 uzņēmumos. Darba inspekcijas gadā veikto apsekojumu skaits ir tieši saistīts ar reāli strādājošo inspektoru skaitu un mainību (skat. 6. grafiku).

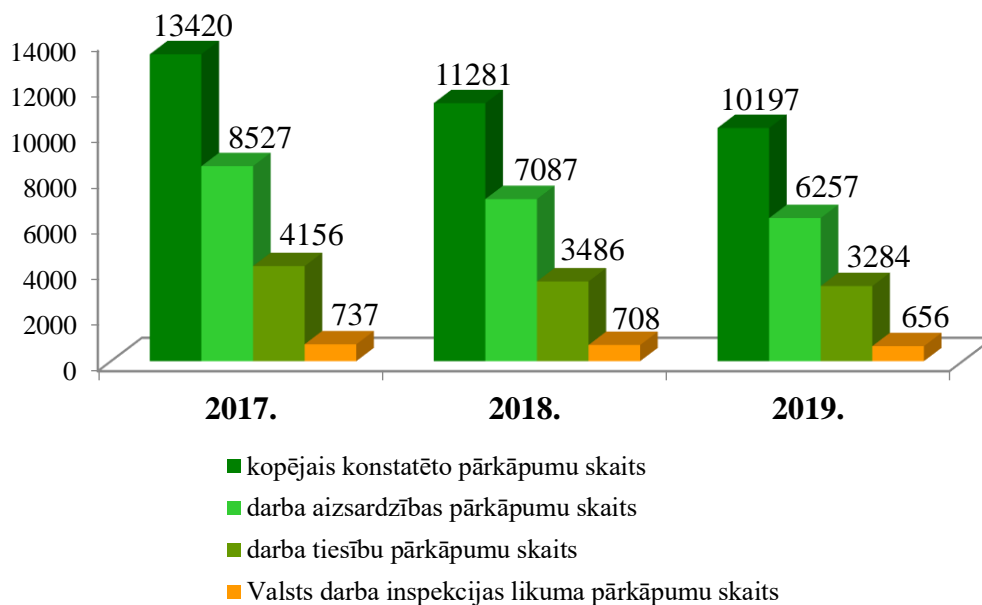

6. grafiks: Apsekojumu un apsekoto uzņēmumu skaita dinamika (2017. – 2019.)

Darba inspekcijas amatpersonas 2019. gadā konstatēja 10 197 pārkāpumus, no tiem:

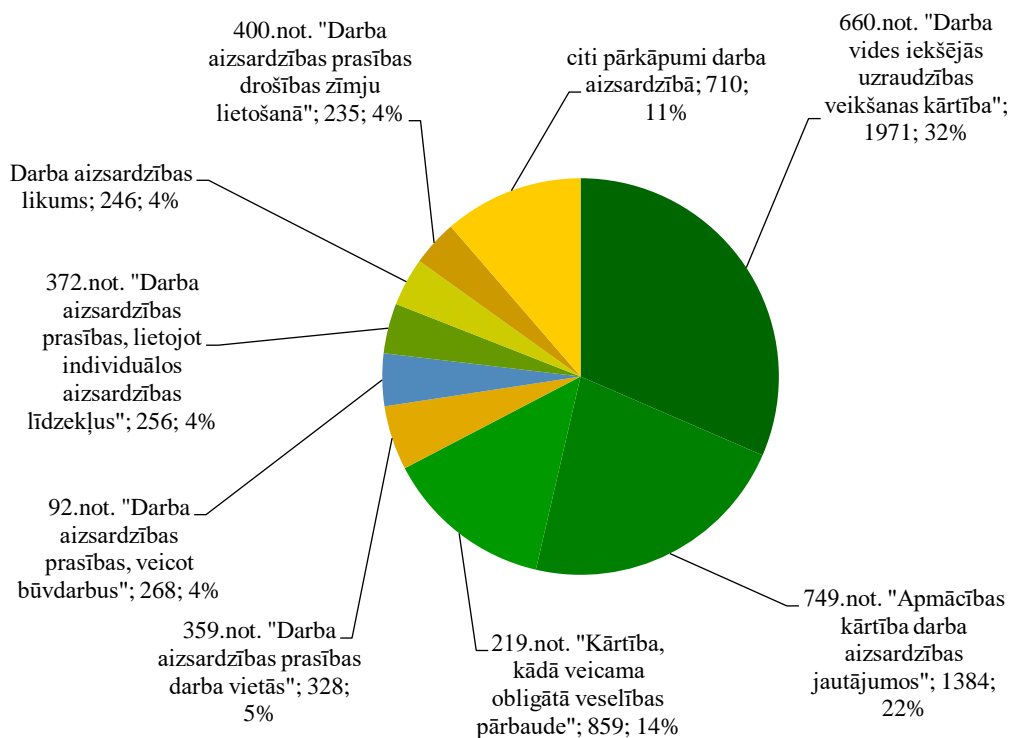
- ✓ 6 257 – darba aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumi;
- ✓ 3 284 – darba tiesību normatīvo aktu pārkāpumi;
- ✓ 656 – pārkāpumi saistībā ar Valsts darba inspekcijas likuma neievērošanu.

Analizējot konstatēto pārkāpumu skaita dinamiku pēdējo trīs gadu periodā, jāsecina, ka arī 2019. gadā ir turpinājusies iepriekšējo gadu tendence, proti, konstatēto pārkāpumu skaits samazinās. Samazinājums ir vērojams visās pārkāpumu grupās – gan darba aizsardzības, gan darba tiesību, gan Valsts darba inspekcijas likuma pārkāpumu grupā (skat. 7. grafiku). Minētās tendences pamatā ir aktīva „Konsultē vispirms” principa realizēšanu praksē, apsekojot uzņēmumus. Tas nozīmē, ka, konstatējot nepilnības vai pārkāpumus, Darba inspekcijas amatpersona vispirms izvērtē, cik būtisku negatīvu ietekmi tie rada vai var radīt darba vidē un nodarbināto darba tiesiskajā situācijā, un kāda ir darba devēja attieksme konkrētajā situācijā. Ja darba devējs ir gatavs nekavējoties novērst konstatēto pārkāpumu, nav tieši apdraudēta nodarbināto veselība un dzīvība un pārkāpums nav saistīts ar neregistrētu nodarbināšanu, tad tiek izteikts mutvārdu aizrādījums.

7. grafiks: Konstatēto pārkāpumu skaita dinamika (2017. – 2019.)

Darba aizsardzību regulējošo normatīvo aktu pārkāpumi veido 61 % no visiem Darba inspekcijas amatpersonu 2019. gadā konstatētajiem pārkāpumiem. Normatīvos aktus darba aizsardzības jomā, kuru prasību pārkāpumi 2019. gadā konstatēti visbiežāk, skat. 8. grafikā.

8. grafiks: Normatīvie akti darba aizsardzības jomā, kuru prasību pārkāpumi 2019. gadā konstatēti visbiežāk

2019. gadā, tāpat kā iepriekš, trīs normatīvie akti darba aizsardzībā, kuru prasību pārkāpumi tika konstatēti visbiežāk, ir vieni un tie paši:

- ✓ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.660 „Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība” – nav novērtēti visi konkrētā uzņēmuma darba vidē pastāvošie riska faktori (īpaši ķīmiskie riska faktori, ja uzņēmumā tādi ir), darba vides riski nav pārvērtēti vismaz reizi gadā, nav

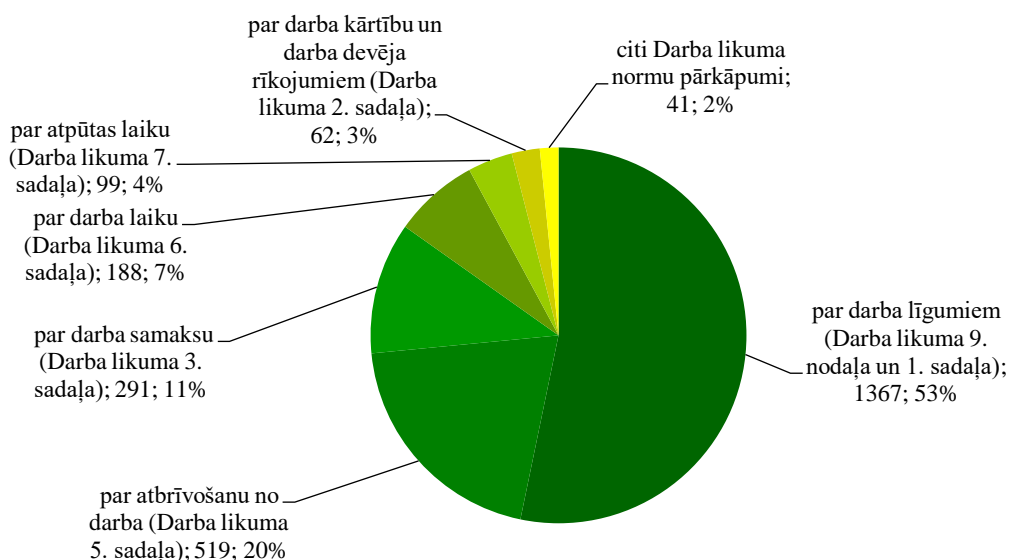
sagatavots darba aizsardzības pasākumu plāns, nodarbinātie nav informēti par darba vidē esošajiem riska faktoriem un to mazināšanas/novēršanas pasākumiem u.c.;

- ✓ MK 10.08.2010. noteikumi Nr.749 „Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos” - nav veikta nodarbināto instruēšana darba aizsardzībā (ievadapmācība, sākotnējā instruktāža, atkārtotā instruktāža u.c.); nav ievērots periodiskums atkārtotām instruktāžām; instruēšana nav veikta pēc būtības, bet formāli – nodarbinātais tikai parakstījies instruktāžu reģistrācijas žurnālā; instrukcijas nav aktualizētas un ir saturiski nepilnīgas (tajās nav iekļauti visi pastāvošie darba vides riska faktori, IAL lietošanas nosacījumi u.c.); nepietiekamās un/vai nepilnīgās apmācības dēļ nodarbinātie arī nezina, kā strādāt droši savā darbavietā un pareizi rīkoties problēmsituācijās vai ārkārtas gadījumos;
- ✓ MK 10.03.2009. noteikumi Nr.219 „Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude” – nodarbinātie netiek nosūtīti uz pirmreizējo OVP un periodiskajām OVP, minētos pārkāpumus darba devēji nereti attaisno ar norādi, ka, viņuprāt, OVP tiek veiktas formāli u.c.

Visu trīs augstāk minēto MK noteikumu prasību pārkāpumi veido divas trešdaļas no apsekotajos uzņēmumos konstatētajiem pārkāpumiem darba aizsardzībā, taču to skaitam ir tendence samazināties.

Turpretī konstatēto pārkāpumu skaitam attiecībā uz MK 25.02.2003. noteikumu Nr. 92 “Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus” (2017. – 281, 2018. – 208, 2019. - 268) un MK 18.03.2014. noteikumu Nr. 143 “Darba aizsardzības prasības, strādājot augstumā” (2017. – 81, 2018. – 173, 2019. - 137) prasību ievērošanu trīs gadu periodā nav izteiktas tendences samazināties. Tas, ņemot vērā arī tematiskajā pārbaudē būvniecībā konstatēto (plašāk skat. 1.4.2. nodaļu) un darbā notikušo nelaiemes gadījumu, īpaši letālo, skaitu būvniecībā (daļa nelaiemes gadījumu darbā notiek cietušajam caurkrītot vai nokrītot no liela augstuma) (plašāk skat. 2.5.3. nodaļu), liecina, ka būvniecībā kā ļoti augsta riska nozarē situācija kopumā būtiski neuzlabojas.

Darba tiesības regulējošo normatīvo aktu pārkāpumi veido 32 % no visiem Darba inspekcijas amatpersonu 2019. gadā konstatētajiem pārkāpumiem. Savukārt, 97 % no konstatētajiem darba tiesību pārkāpumiem veido Darba likuma normu (78 %) (skat. 9. grafiku) un MK 07.09.2010. noteikumu Nr.827 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.1. un 8³. punkta (19 %) pārkāpumi.

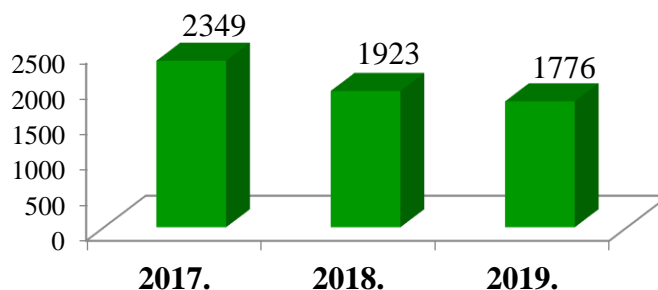
9. grafiks: Darba likuma normas, kuru pārkāpumi 2019. gadā konstatēti visbiežāk

2019. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, darba devēji visbiežāk nav ievērojuši Darba likuma 40. panta prasības, kuru pārkāpumi veido 31 % no visiem darba tiesisko attiecību pārkāpumiem. Konstatētie pārkāpumi saistīti ar darba līguma noslēgšanu rakstveidā un darba līguma saturu – darba līgums netiek noslēgts vispār vai tajā netiek ietverta visa informācija, kas ir norādīta Darba likuma 40. pantā, piemēram, nav norādīts nolīgtais dienas vai nedēļas darba laiks, ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma ilgums u.c. Minētos pārkāpumus darba devēji pieļauj gan nezināšanas dēļ, gan ar vēlmi manipulēt ar nodarbināto darba laiku un tā uzskaiti.

Būtisku darba tiesību pārkāpumu daļu (16 %) veido pārkāpumi, kas ir saistīti ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu, savukārt, no tiem lielākā daļa (349 pārkāpumi jeb 67 %) ir par nodarbinātajam atlaišanas dienā neizmaksātajām, visām pienākošajām naudas summām, t.sk., kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu.

Valsts darba inspekcijas likuma pārkāpumi veido 7 % no visiem Darba inspekcijas amatpersonu 2019. gadā konstatētajiem pārkāpumiem. Tie, galvenokārt, ir Valsts darba inspekcijas likuma 5. un 12. panta pārkāpumi, kas saistīti ar Darba inspekcijas amatpersonas likumīgo prasību savlaicīgu nepildīšanu.

Darba inspekcijas amatpersonas 2019. gadā darba devējiem izsniedza 1 776 rīkojumus ar norādi konkrētā termiņā novērst konstatētos pārkāpumus (skat. 10. grafiku).

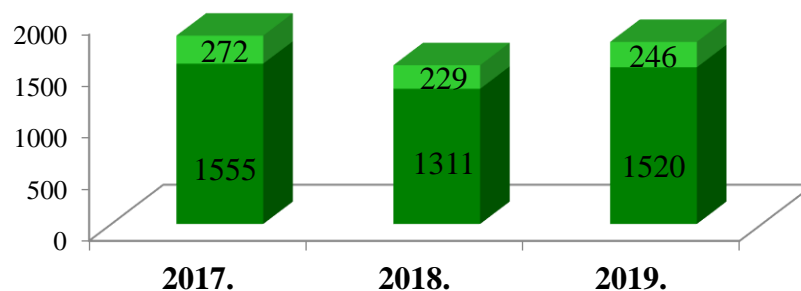

10. grafiks: Izsniegto rīkojumu skaita dinamika (2017. – 2019.)

Izsniegto rīkojumu skaitam ir tendence samazināties. Trīs gadu periodā tas ir samazinājies par 24 %. Savukārt, izsniegto rīkojumu skaita īpatsvars attiecībā pret veikto apsekojumu skaitu, kas vairākus gadus pēc kārtas salīdzinoši strauji samazinājās, pēdējos divos gados ir stabilizējies (2017. gadā – 22 %, 2018. - 18 %, 2019. – 17 %) (apsekojumu skaitu skat. 6. grafikā). Pieņemot lēmumu, darba devējam izdot rīkojumu, tiek ievērots un izmantots arī „Konsultē vispirms” princips. Izdotajā rīkojumā ir norādīts konkrēts pārkāpums, kas jānovērš, un termiņš, kādā pārkāpums jānovērš. Rīkojuma izpilde neuzliek darba devējam papildu finansiālo, administratīvo vai cita veida slogu, jo būtībā paredz tikai minimālo darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības prasību izpildes nodrošināšanu, lai uzņēmums savā darbībā nepārkāptu normatīvo aktu prasības.

Ievērojot „Konsultē vispirms” un samērības principu starp administratīvo nodarījumu, tā sekām un piemērotā soda lielumu, Darba inspekcijas amatpersonas 2019. gadā par darba tiesisko attiecību, darba aizsardzības normatīvo aktu un Valsts darba inspekcijas likuma pārkāpumiem darba devējiem piemēroja 1 766 administratīvos sodus, kuru skaita īpatsvars attiecībā pret veikto apsekojumu skaitu ir 17 % (skat. 11. grafiku).

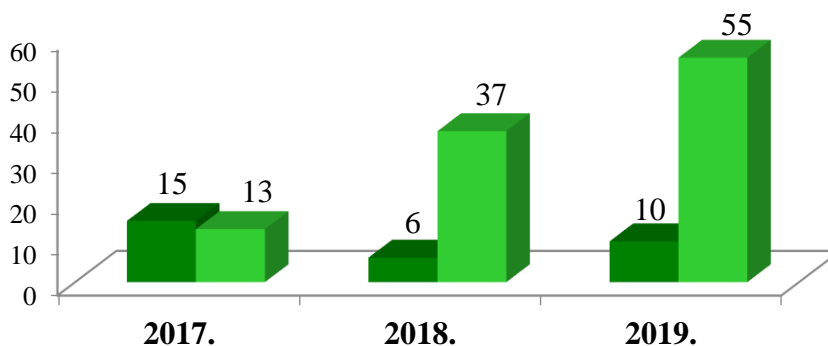
Atskaites periodā piemēroto naudas sodu summa kopā ir 697 035,50 Euro.

■ piemēroto naudas sodu skaits ■ piemēroto brīdinājumu skaits

11. grafiks: Piemēroto administratīvo sodu struktūras un skaita dinamika (2017. – 2019.)

Konstatējot pārkāpumus, kas rada tiešus draudus nodarbināto veselībai un dzīvībai, Darba inspekcijas amatpersonas 2019. gadā izdeva 10 rīkojumus par personas/objekta darbības apturēšanu un 55 brīdinājumus par personas/objekta darbības apturēšanu (skat. 12. grafiku).

■ rīkojumu/lēmumu par personas/objekta darbības apturēšanu skaits
 ■ brīdinājumu par personas/objekta darbības apturēšanu skaits

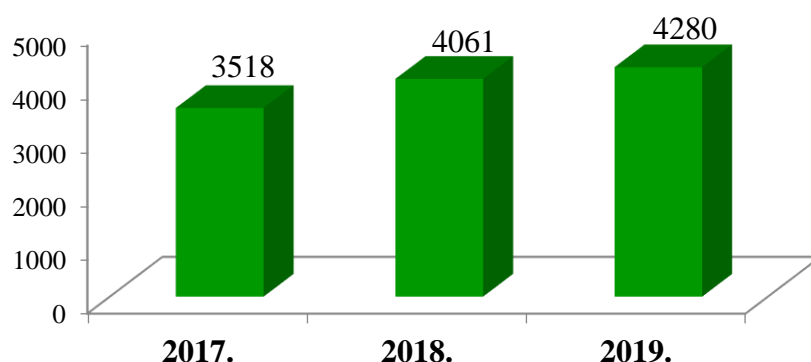
12. grafiks: Rīkojumu par personas/objekta darbības apturēšanu skaita un brīdinājumu par apturēšanu skaita dinamika (2017. – 2019.)

Izsniegto brīdinājumu par personas/objekta darbības apturēšanu skaits trīs gadu periodā ir četrkāršojies. Darba inspekcijas amatpersonas praksē ir pārliecinājušās, ka tas ir ļoti efektīvs veids, kā panākt, lai darba devējs, kura uzņēmumā ir konstatēti nodarbināto dzīvību un veselību tieši apdraudoši pārkāpumi, tos novērš nekavējoties.

No 65 rīkojumiem/brīdinājumiem par personas/objekta darbības apturēšanu 37 (57 %) tika izdoti saistībā ar nedrošu darbu augstumā, t.sk. uz nedrošām vai nepilnīgi uzbūvētām sastatnēm, nedrošu darbu uz jumta, nenorobežotām atverēm grīdā u.c.

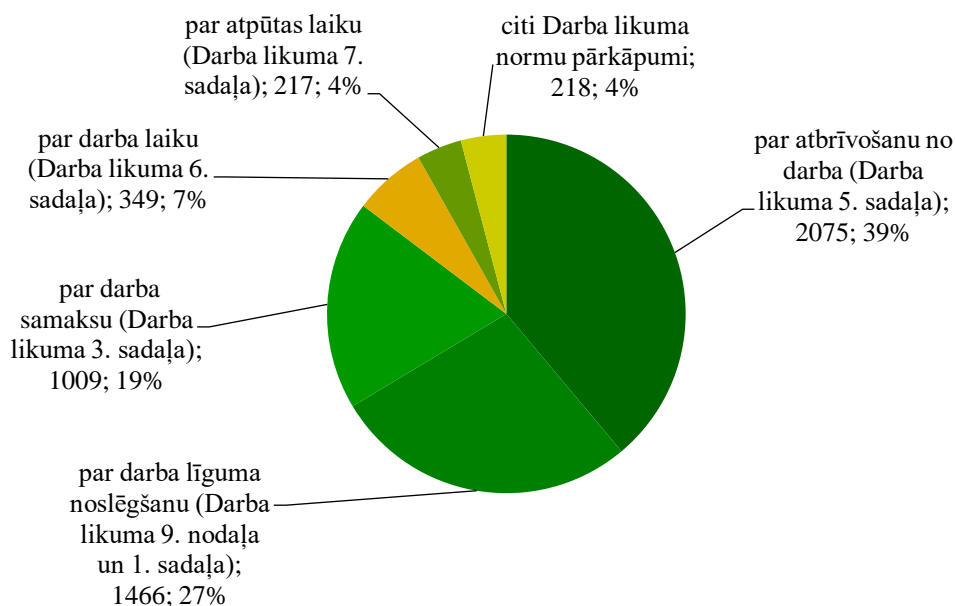
2.5.2. Iesniegumu izskatīšana

Darba inspekcijas amatpersonas 2019. gadā Iesniegumu likumā noteiktajā kārtībā izskatīja 4 280 fizisko un juridisko personu iesniegumus, kuros bija norādīti 5 911 iespējamie pārkāpumi, no tiem darba tiesību jomā – 5 450 pārkāpumi (92 %), darba aizsardzības jomā – 417 (7 %), citi – 44 (1 %). Trīs gadu periodā izskatīto iesniegumu skaits ir pieaudzis par 22 % (skat. 13. grafiku). Tas ļauj secināt, ka nodarbinātie ir vairāk informēti par savām tiesībām, kā arī ieņem aizvien aktīvāku nostāju, saskaroties personīgi vai redzot, ka tiek pieļauti darba tiesību pārkāpumi pret kādu citu nodarbināto vai ģimenes locekli. Saistībā ar saņemto iesniegumu pieauguma tendenci noteikti jāatzīmē ļoti augstais Darba inspekcijas pieejamības līmenis – iesniegumu var iesniegt gan klātienē, gan portālā www.Latvija.lv (e-pakalpojums “Iesniegums Valsts darba inspekcijai un atbildes saņemšana”), gan rakstot e-pastu, gan sociālajos tīklos, gan sniedzot informāciju pa telefonu. Anonīmo iesniegumu skaits veido gandrīz trešo daļu (30 %) no visiem izskatītajiem iesniegumiem.

13. grafiks: Izskatīto iesniegumu skaita dinamika (2017. – 2019.)

No visiem iesniegumos norādītajiem 5 450 iespējamajiem darba tiesisko attiecību pārkāpumiem 5 334 jeb 98 % bija Darba likuma normu pārkāpumi (skat. 14. grafiku).

14. grafiks: Darba likuma sadaļas, kurās iekļauto normu iespējamie pārkāpumi norādīti 2019. gadā izskatītajos iesniegumos

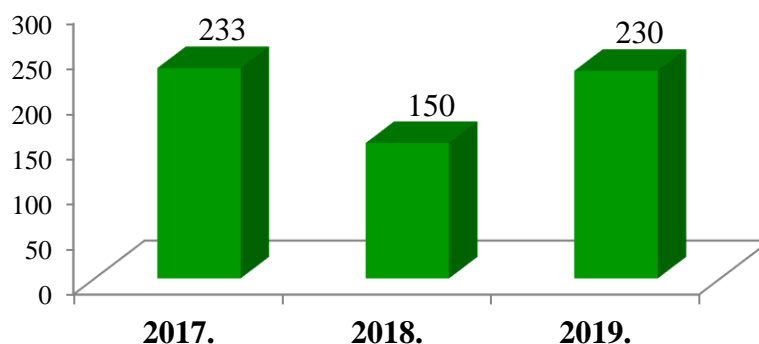
Proporcionāli visvairāk iesniegumos norādītie iespējamie pārkāpumi bija saistīti ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu (Darba likuma 5. sadaļa), no tiem 83 % - par darbiniekam pienākošos naudas summu izmaksu (Darba likuma 128. pants). Darba devējs, pārtraucot darba tiesiskās attiecības, darbiniekam nav izmaksājis visas pienākošās naudas summas (pilnu aprēķinu), piemēram, nav aprēķinājis un izmaksājis kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu vai izmaksājis nepilnu kompensāciju. Jāpiebilst, ka Darba likuma 128. pants ir norma, kuras iespējamie pārkāpumi Darba inspekcijas izskatītajos iesniegumos jau vairākus gadus pēc kārtas ir bijuši norādīti visbiežāk, 2019. gadā – 1 720 gadījumos.

2019. gadā, tāpat kā iepriekš, vairāk kā puse iesniegumu (2 469 jeb 58 %) bija saistīti ar nopelnītās naudas neizmaksāšanu darbiniekam (Darba likuma C daļas 3. sadaļa, 128. pants, 149. panta piektā daļa) – darba algas izmaksas kavējumi, piemaksu neizmaksa, pilna aprēķina neizmaksa u.c. Jāpiebilst, ka Darba inspekcija arvien vairāk saņem iesniegumus par nosūtītajiem darbiniekiem darbā uz citām ES valstīm un darba samaksas nenodrošināšanu, veicot darbu citās ES valstīs.

Pieaugošā iesniegumu skaita dēļ un, meklējot efektīvākus veidus, kā risināt iesniegumos aprakstītās problēmsituācijas, Rīgas reģionālā Valsts darba inspekcija (kurā tiek izskatīti 55 % no visiem iesniegumiem) no 2018. gada beigām ir mainījusi darba organizāciju un, lietās kurās, piemēram, strīds ir par galējā aprēķina neizmaksāšanu vai tamlīdzīgi, skata mediācijas ceļā, ļaujot darbiniekam un darba devējam savu konfliktu atrisināt jau pirms vizītes Darba inspekcijā vai tās laikā. Jaunieviestā prakse 2019. gadā ir sniegusi pozitīvus rezultātus.

Iesniegumu izskatīšanas rezultātā tika konstatēti 1 862 darba tiesisko attiecību un 1 065 darba aizsardzības normu pārkāpumi⁴. Darba devējiem tika izsniegti 412 rīkojumi ar norādījumu novērst konstatētos pārkāpumus, bet 992 gadījumos par konstatētajiem pārkāpumiem darba devēji tika administratīvi sodīti, no tiem 205 gadījumos, piemērojot brīdinājumu, un 787 – naudas sodu. Tika apturēta 2 objektu darbība un izsniegti 9 brīdinājumi par objekta apturēšanu. Tāpat tika izsniegti 380 brīdinājumi par administratīvo aktu piespiedu izpildi un 12 izpildrīkojumi par piespiedu naudu.

2019. gadā Darba inspekcijā kopā tika saņemti 230 apstrīdēšanas iesniegumi un sūdzības administratīvo pārkāpumu lietās (skat. 15. grafiku).

15. grafiks: Darba inspekcijā saņemto apstrīdēšanas iesniegumu un sūdzību administratīvo pārkāpumu lietās skaita dinamika (2017. – 2019.)

Apstrīdēšanas iesniegumu un sūdzību administratīvo pārkāpumu lietās skaita īpatsvars attiecībā pret kopējo Darba inspekcijas izdoto administratīvo aktu un lēmumu administratīvo pārkāpumu lietās skaitu joprojām bija neliels. 2019. gadā tas veidoja 2,8 % (2017. – 2,9 %, 2018. – 1,9 %).

2019. gadā tika izskatīti 132 apstrīdēšanas iesniegumi un sūdzības (skat. 6.tabulu).

⁴ Visi pārkāpumi, kas konstatēti apsekojumos, kas veikti ar nolūku izskatīt iesniegumu. Minētajos apsekojumos var tikt konstatēti arī pārkāpumi, kas nav norādīti konkrētajā iesniegumā.

3. *tabula:* Statistiskā informācija par 2019. gadā Darba inspekcijas direktora izskatītajiem apstrīdēšanas iesniegumiem un sūdzībām

	skaits kopā	lēmumi par soda uzlikšanu	rīkojumi	akti par nelaimes gadījumu darbā	faktiskā rīcība (t.sk. atbildes uz iesniegumiem)
Darba inspekcijas direktora izskatītās sūdzības un pieņemtie lēmumi	132	67	6	23	36
<i>no tiem:</i>					
atstāts negrozīts	54	33 ⁵	1	7 ⁶	13
pilnībā atcelts	36	20	3		13 ⁷
atstāts bez izskatīšanas/bez virzības/uzskatīts par neiesniegtu	4	3		1	
grozīts	18	1	2	15	
daļā nodots atkārtotai izskatīšanai	7				7
atcelts daļā	13	10			3

2019. gadā no 132 izskatītajām lietām 40 % gadījumu apstrīdētie amatpersonu pieņemtie lēmumi, izdotie administratīvie akti un sniegtās atbildes ir atstāti spēkā, 28 % gadījumu – kādā daļā grozīti, atcelti vai nodoti atkārtotai izskatīšanai, savukārt, atcelti (t.sk. faktiskā rīcība atzīta par neatbilstošu normatīvajiem aktiem) – 27 % lēmumu. 2019. gadā Darba inspekcijas direktora vietniece visvairāk lēmumu (50 %) pieņēmusi administratīvā pārkāpuma lietās, no tām 29 % amatpersonu pieņemtie lēmumi par administratīvā soda uzlikšanu ir atcelti. Negrozīti atstāti 36 jeb 53 % lēmumu administratīvā pārkāpuma lietās. Jāpiebilst, ka no 67 izskatītajām administratīvā pārkāpuma lietām 23 (34 %) lietas bija par personu neregistrētu nodarbināšanu. Darba inspekcijas pieņemtie lēmumi par administratīvā soda piemērošanu tiek apstrīdēti visvairāk, jo tie vistiešāk un būtiskāk ietekmē darba devēju intereses.

2019. gadā trīs gadījumos pie administratīvās atbildības sauktā persona, pārsūdzot lēmumu par administratīvā soda uzlikšanu, bija nokavējusi pārsūdzības termiņu. Tipiski šāda veida gadījumiem ir tas, ka darba devējs nesadarbojas ar Darba inspekciju, neierodas uz lietas izskatīšanu, kā arī nav pastā izņēmis Darba inspekcijas nosūtīto lēmumu, kā arī citu korespondenci, tādējādi cerot izvairīties no administratīvās atbildības. Nereti šādos gadījumos pārsūdzības iesniegums tiek iesniegts pēc tam, kad tiesu izpildītājs uzsācis lēmuma izpildi, bet tad jau apstrīdēšanas termiņš ir nokavēts, un sūdzība visbiežāk netiek skatīta pēc būtības, jo sūdzības iesniedzējs nevar norādīt uz objektīviem iemesliem, kāpēc sūdzības iesniegšanas termiņu nav varējis ievērot.

2019. gadā 91 % no tiesā pārsūdzētajiem un izskatītajiem (procesos, kur tiesas nolēmums ir stājies spēkā un nav pārsūdzams) Darba inspekcijas direktora vai direktora vietnieces pieņemtajiem lēmumiem ir atstāti spēkā.

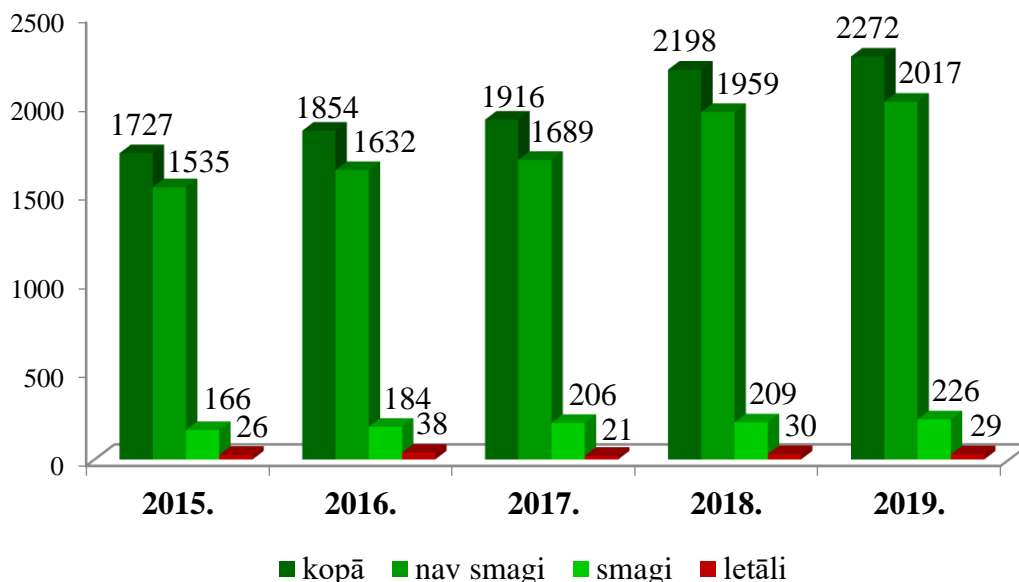
⁵ Trīs gadījumos bija nokavēts lēmuma pārsūdzēšanas termiņš.

⁶ Vienā gadījumā noraidīts lūgums atjaunot administratīvā akta apstrīdēšanas termiņu.

⁷ Atbilde daļā nav sniegta pēc būtības vai nav tiesiska, vienā gadījumā faktiskā rīcība veikta neatbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam un atlīdzināti personai nodarītie zaudējumi.

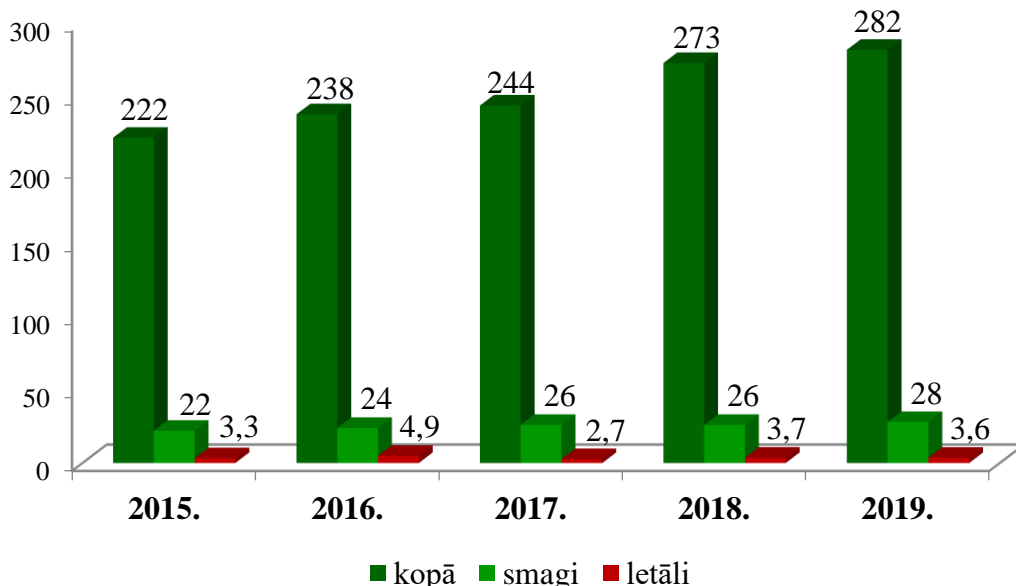
2.5.3. 2019. gadā darbā nelaimes gadījumu analīze⁸

Saskaņā ar Darba inspekcijas rīcībā esošajiem datiem 2019. gadā Latvijā kopā nelaimes gadījumos darbā cieta 2 272 nodarbinātie, tajā skaitā 226 nodarbinātie guva smagus veselības traucējumus, savukārt 29 nodarbinātie gāja bojā. Salīdzinot ar 2018. gadu, 2019. gadā kopējais nelaimes gadījumos darbā cietušo skaits ir pieaudzis par 3 %, smagi cietušo skaits ir pieaudzis par 8%, bet bojāgājušo skaits ir samazinājies par 3 % (skat. 16. grafiku).

16. grafiks: Nelaimes gadījumos darbā cietušo skaita dinamika (2015.-2019.)

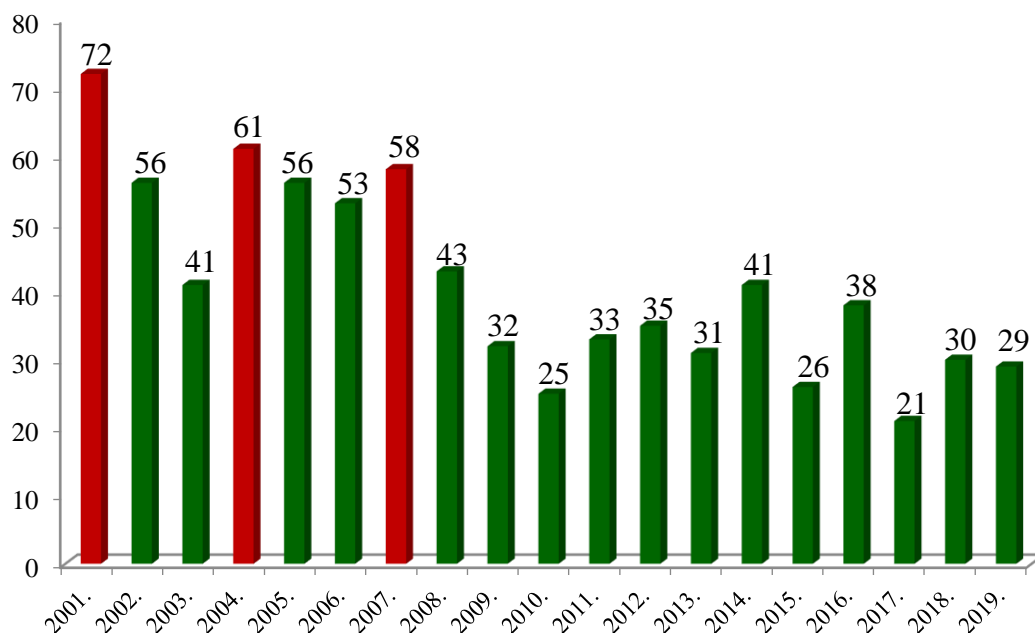
Analizējot datus par nelaimes gadījumos darbā cietušo skaitu uz 100 000 nodarbinātajiem, secināms, ka, likumsakarīgi, tam ir tendence pieaugt (skat. 17. grafiku).

17. grafiks: Nelaimes gadījumos darbā cietušo skaita uz 100 000 nodarbinātajiem dinamika (2015.-2019.)

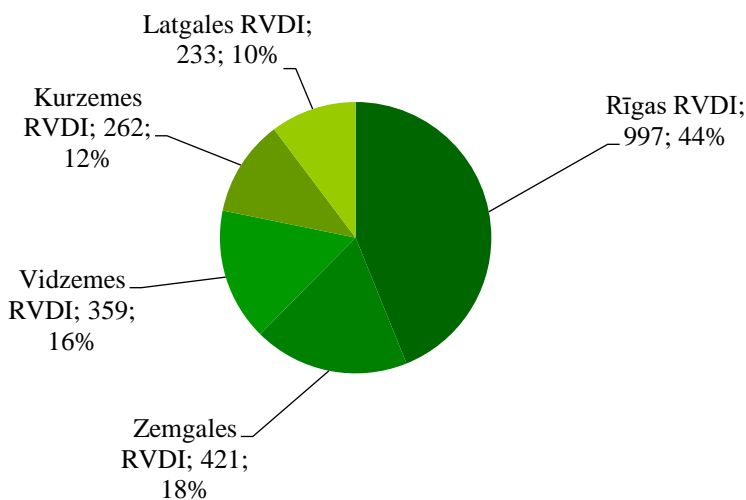
⁸ Statistiskā informācija par darbā notikušajiem nelaimes gadījumiem 2019. gadā apkopota 1.pielikumā.

Kaut arī nelaimes gadījumos darbā bojāgājušo skaits 2019. gadā, salīdzinot ar 2018. gadu, ir samazinājies tikai nedaudz, analizējot datus 19 gadu periodā, redzama stabila samazinājuma tendence. (skat. 18. grafiku).

18. grafiks: Nelaimes gadījumos darbā bojā gājušo skaita dinamika (2001.-2019.)

Visvairāk jeb 44 % no 2019. gadā nelaimes gadījumos darbā cietušajiem reģistrēti Rīgas reģionālajā Valsts darba inspekcijā (skat. 19. grafiku).

19. grafiks: Nelaimes gadījumos darbā cietušo skaita sadalījums pa Latvijas reģioniem 2019. gadā

Nelaimes gadījumos darbā cietušo skaita analīze pa nozarēm liecina, ka nozares ar lielāko cietušo skaitu nemainās, un arī 2019. gadā tās bija apstrādes rūpniecība, transporta un uzglabāšanas nozare, tirdzniecība, būvniecība, veselības un sociālās aprūpes nozare (skat. 1. pielikumu).

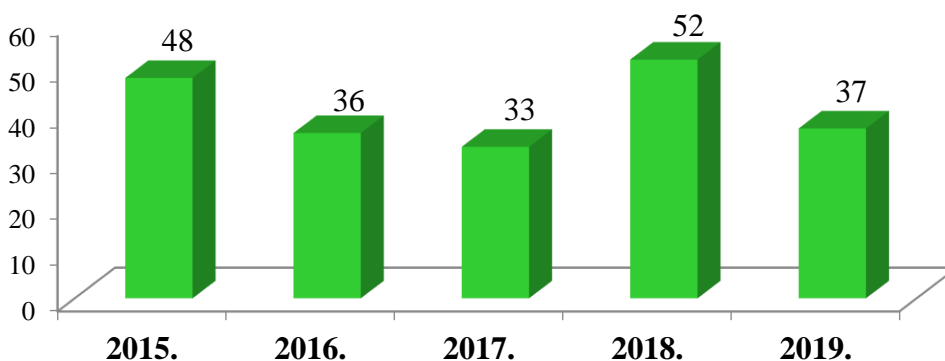
2019. gadā visvairāk bojāgājušo darbā notikušajos nelaimes gadījumos bija būvniecībā (10 bojāgājušie), transporta un uzglabāšanas nozarē (8) un lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā (4). Minētajās trīs nozarēs nelaimes gadījumos darbā bojāgājušo skaits 2019. gadā veido 76 % no kopējā nelaimes gadījumos darbā bojāgājušo skaita.

Letālo nelaimes gadījumu darbā analīze liecina, ka:

- ✓ 34 % gadījumu cēlonis bija darba organizācijas trūkumi no darba devēja puses - visbiežāk konstatēts, ka letāls nelaimes gadījums noticis tieši neapmierinošas darbinieka instruēšanas vai apmācības dēļ;
- ✓ 30 % gadījumu cēlonis bija nedroša cilvēka rīcība - visbiežāk nebija ievērotas darba drošības instrukcijas no darbinieka puses;
- ✓ 16 % letālo nelaimes gadījumu cēlonis bija ceļu satiksmes noteikumu neievērošana (skat. *1. pielikumu*).

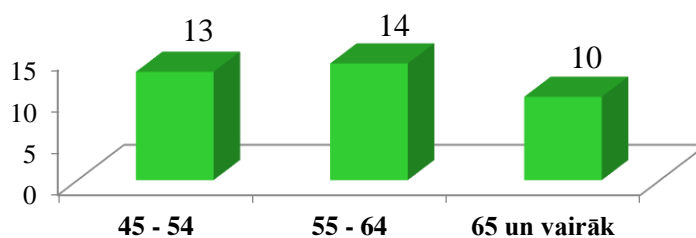
2019. gadā nelaimes gadījumos darbā, tāpat kā iepriekš, biežāk cietuši vīrieši (66%). Visbiežāk nelaimes gadījumos darbā tika traumēti rokas pirksti un plaukstas (28 %), pēda vai potīte (15 %), galva (11 %), kāja, ieskaitot celi (8 %) un roka, ieskaitot elkoni (7 %) (skat. *1. pielikumu*).

2019. gadā Darba inspekcija izmeklēja arī 43 letālus nelaimes gadījumus darbā, kas nebija saistīti ar darba vides riska faktoru iedarbību, no tiem 37 (86 %) bija t.s. dabīgās nāves gadījumi⁹ (skat. *20. grafiku*). Savukārt, pārējos 6 gadījumos, nodarbinātie gājuši bojā dažādu ar darba vides riska faktoru iedarbību nesaistītu cēloņu dēļ, piemēram, nodarbinātais izdarījis pašnāvību, strīda starp nodarbinātajiem rezultātā, pēc darba laika vai atpūtas pārtraukuma laikā.

20. grafiks: Dabīgās nāves darbavietā gadījumu skaita dinamika (2015. - 2019.)

Analizējot dabīgā nāvē darbavietā mirušo datus pēc dzimuma un vecuma, secināms, ka visvairāk miruši vīrieši (35) un nodarbinātie vecuma grupā no 55 līdz 64 gadiem (skat. *21. grafiku*).

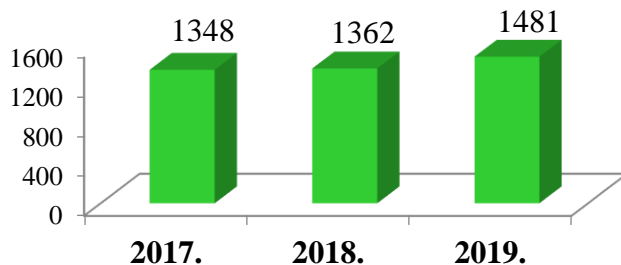
21. grafiks: 2019. gadā dabīgā nāvē darbavietā mirušo skaits pēc vecuma grupas (gados)

2019. gadā 57 % dabīgās nāves gadījumu darbavietās reģistrēti trīs nozarēs: transporta un uzglabāšanas nozarē (9), apstrādes rūpniecībā (8), veselības un sociālās aprūpes nozarē (4).

⁹ Nodarbinātajam iestājusies dabīgā nāve darbavietā, un Darba inspekcija sagatavojusi Aktu par nelaimes gadījumu darbā atbilstoši MK 25.08.2009. noteikumu Nr.950 „Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība” 35.² punktam, kurā noteikts, ka Darba inspekcija, ņemot vērā Aroda un radiācijas medicīnas centra ārstu komisijas arodslimībās sniegto atzinumu, izvērtē nelaimes gadījuma cēloņus un secina, ka cietušā nāves cēlonis darba vietā nav darba vides faktoru iedarbības rezultāts.

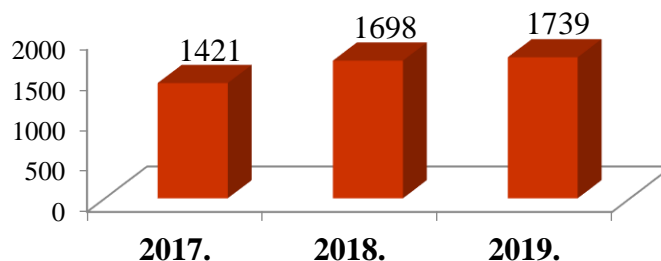
2.5.4. 2019. gadā sagatavoto darba vietas higiēnisko raksturojumu un to apstiprinājumu analīze¹⁰

Darba inspekcija piedalās arodslimību gadījumu izmeklēšanā, sagatavojot darba vietas higiēniskos raksturojumus (DVHR). 2019. gadā, pamatojoties uz arodslimību ārstu pieprasījumiem, Darba inspekcijas amatpersonas sagatavoja 1 481 DVHR. 2019. gadā sagatavoto DVHR skaits, salīdzinot ar 2018. gadu, ir pieaudzis par 9 % (skat. 22. grafiku).

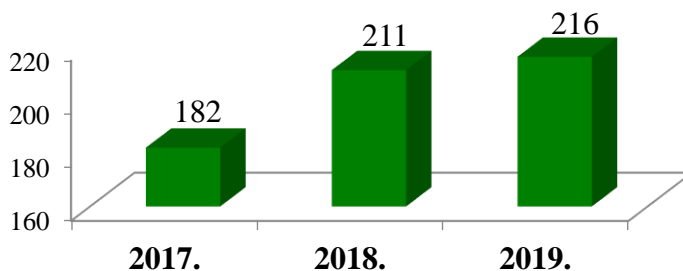
22. grafiks: Sagatavoto darba vietas higiēnisko raksturojumu skaita dinamika (2017. - 2019.)

Pēc Darba inspekcijas rīcībā esošajiem datiem 2019. gadā pirmreizēji apstiprināti 1 739 arodslimnieki, kas ir par 2 % vairāk kā 2018. gadā (skat. 23. grafiku).

23. grafiks: Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita dinamika (2017. - 2019.)

2019. gadā, salīdzinot ar 2018. gadu, pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaits arī uz 100 000 nodarbinātajiem ir pieaudzis par 2 % (skat. 24. grafiku).

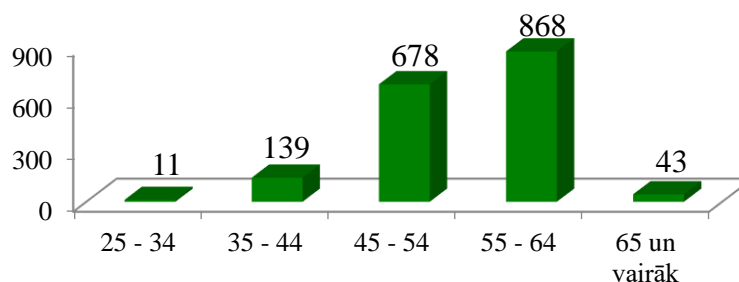
24. grafiks: Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita dinamika uz 100 000 strādājošajiem (2017. - 2019.)

2019. gadā, tāpat kā iepriekš, visvairāk pirmreizējo arodslimnieku apstiprināts apstrādes rūpniecībā (21 %), transporta un uzglabāšanas nozarē (20 %), veselības un sociālās aprūpes nozarē (12 %). Minētajās nozarēs apstiprināti vairāk kā puse (54 %) no kopējā pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita (skat. 2. pielikumu).

2019. gadā pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem kā arodslimības visbiežāk diagnosticētas nervu sistēmas (961) un skeleta – muskuļu - saistaudu sistēmas (499) slimības, kā arī ievainojumu, saindēšanās un citas ārējas iedarbības sekas (159) (skat. 2. pielikumu).

¹⁰ Statistiskā informācija par pirmreizēji atzītajiem arodslimniekiem 2019. gadā apkopota 2. pielikumā.

2019. gadā 66 % no pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem bija sievietes. Savukārt, vislielākais pirmreizēji apstiprināto arodslimību gadījumu skaits ir divās vecuma grupās. Proti, nodarbinātajiem vecumā no 45 - 54 gadiem konstatēti jauni 678 (39 %) arodslimību gadījumi, kā arī nodarbinātajiem vecumā no 55 - 64 gadiem – 868 (jeb 49 %) jauni arodslimību gadījumi (skat. 25. grafiku).

25. grafiks: Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pa vecuma grupām (gados)

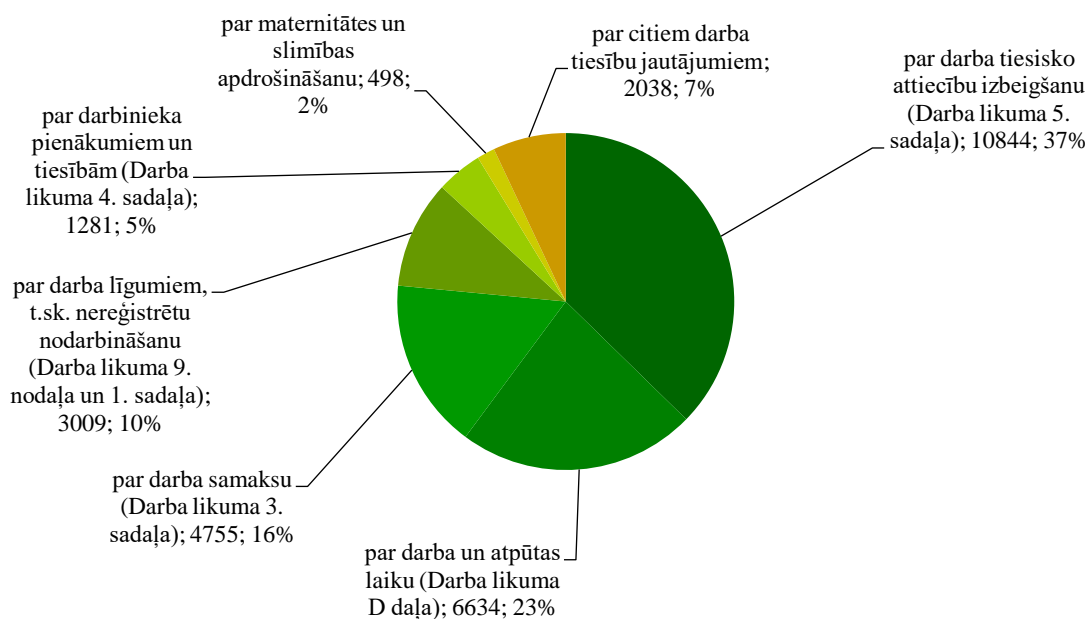
2.5.5. Konsultāciju sniegšana un sociālo dialogu organizēšana

Apjomīgu un būtisku darbu Darba inspekcijas amatpersonas veic, sniedzot konsultācijas par darba tiesiskās attiecības un darba aizsardzību regulējošo normatīvo aktu piemērošanu darba devējiem, darbiniekiem un citiem interesentiem gan klātienē Darba inspekcijas birojos, Konsultatīvajā centrā un Valsts vienotajā klientu apkalpošanas centrā (Rīgā, Talejas ielā 1) apmeklētāju pieņemšanas laikā, gan pa konsultatīvo tālruni un elektroniski (t.sk., sociālajos tīklos).

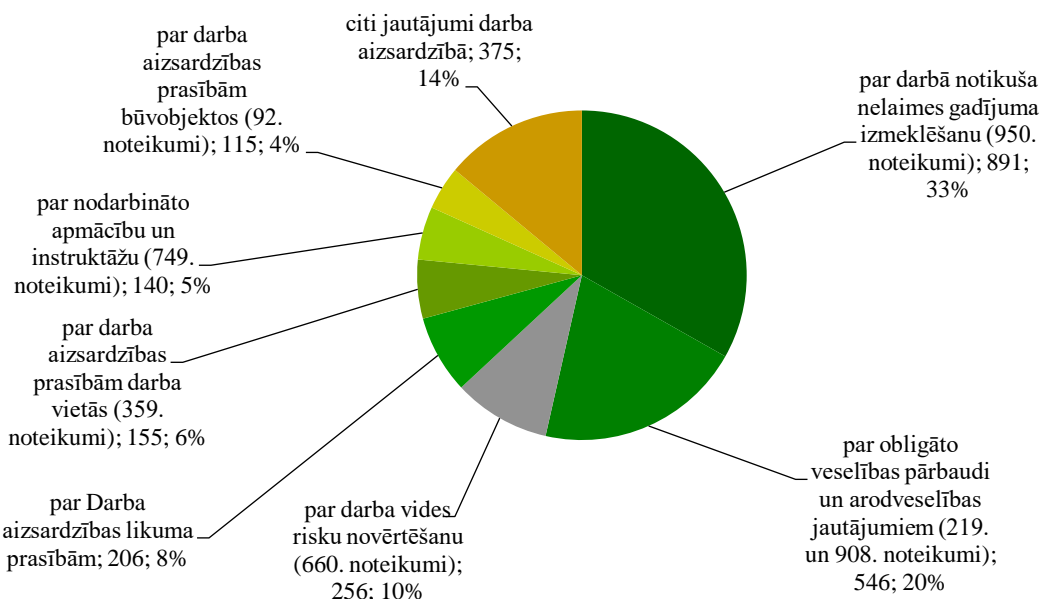
2019. gadā sniegtas konsultācijas 29 442 klientiem, no tiem 74 % (21 754) bija nodarbinātie, 23 % (6827) - darba devēji un 3 % (861) - citi interesenti.

2019. gadā pa konsultatīvo tālruni tika sniegtas 80 % (23 490) konsultāciju, 14 % (4 255) konsultāciju tika sniegtas klātienē, bet 6 % (1 697) - elektroniski.

Konsultācijās kopā tika sniegtas atbildes uz 33 280 jautājumiem, no tiem 29 059 (87 %) - par darba tiesiskajām attiecībām (skat. 26. grafiku), 2 684 (8 %) - par darba aizsardzību (skat. 27. grafiku) un 1 537 (5 %) - par citiem jautājumiem.

26. grafiks: 2019. gadā sniegtajās konsultācijās atbildēto jautājumu par darba tiesiskajām attiecībām skaita sadalījums

27. grafiks: 2019. gadā sniegtajās konsultācijās atbildēto jautājumu par darba aizsardzību skaita sadalījums

Saskaņā ar Valsts darba inspekcijas likumu viens no Darba inspekcijas uzdevumiem ir veicināt sociālo dialogu un veikt pasākumus, lai sekmētu domstarpību novēršanu starp darba devēju un nodarbinātajiem, nepieciešamības gadījumā pieaicinot darbinieku pārstāvjus. 2019. gadā Darba inspekcija organizēja vienu sociālo dialogu, jo tika saņemts kolektīvs iesniegums par, iespējams, uzņēmuma vadītāja pieļautu bosingu attiecībā pret darbiniekiem. Diemžēl ne vienmēr sociālajā dialogā ir iespējams radušos konfliktu atrisināt. Īpaši, ja puses ir kategoriski nepiekāpīgas. Tādā gadījumā Darba inspekcija uzliek par pienākumu darba devējam konstatētos pārkāpumus novērst.

Darba inspekcija regulāri sniedz konsultācijas arodbiedrībām, lai konflikti tiktu atrisināti jau sākumstadijā un neeskalētos līdz sociālajam dialogam vai soda sankcijām.

2.5.6. Rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu uzraudzība

Saskaņā ar Ķīmisko vielu likumu un MK 01.03.2016. noteikumiem Nr.131 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" Darba inspekcijas amatpersonas savas kompetences ietvaros 2019. gadā piedalījās rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu objektu apsekošanā un dokumentu (drošības pārskatu, rūpniecisko avāriju novērtēšanas programmu) izvērtēšanā. Apsekojumi tika veikti saskaņā ar Valsts vides dienesta Uzraudzības departamenta direktores apstiprināto 2019. gada Inspekcijas programmu. Darba inspekcijas amatpersonas piedalījās 45 paaugstinātas bīstamības objektu apsekojumos, kuros konstatēto darba aizsardzības un darba tiesību normatīvo aktu prasību pārkāpumu (skat. 7. tabulu) novēršanai izsniedza 13 rīkojumus, kas ir par 10 rīkojumiem mazāk kā 2018. gadā.

3. *tabula:* 2019. gadā rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu apsekojumos konstatētie pārkāpumi

normatīvais akts	pārkāpumu skaits
MK 02.10.2007. noteikumi Nr.660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība"	8 (18 %)
MK 15.05.2007. noteikumi Nr.325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"	8 (18 %)
MK 03.09.2002. noteikumi Nr.400 "Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā"	7 (16 %)
MK 28.04.2009. noteikumi Nr.359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"	5 (11 %)
MK 10.03.2009. noteikumi Nr.219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude"	4 (9 %)
Darba likums	3 (7 %)
MK 10.08.2010. noteikumi Nr.749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos"	2 (5 %)
MK 04.02.2003. noteikumi Nr.66 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku"	2 (5 %)
citi normatīvie akti darba aizsardzībā	5 (10 %)
kopā	44 (100 %)

2.5.7. Streiku norises uzraudzība

Atbilstoši Streiku likumam, Streika komitejai ne vēlāk kā septiņas dienas pirms streika uzsākšanas Darba inspekcijā ir jāiesniedz streika pieteikums. 2019. gadā Darba inspekcijā tika saņemta informācija par plānotu AS "Liepājas autobusu parks" darbinieku streiku, taču streiks nenotika, jo tiesa konstatēja nepilnības streika pieteikumā.

2.6. Valsts darba inspekcijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai

2.6.1. Iekšējā kontrole

Darba inspekcija, lai veicinātu uz integrētu riska pārvaldību balstītu vadības sistēmu, kas nodrošina savlaicīgu risku identifikāciju, analīzi un nepieciešamo risku mazināšanas pasākumu noteikšanu, jau sesto gadu uztur un aktualizē risku reģistru (RR).

RR ir iekļautas:

- ✓ desmit organizatoriskās sistēmas,
- ✓ vairāki desmiti organizatorisko sistēmu darbības virzieni, kas pietiekami detalizēti raksturo Darba inspekcijas pamatdarbības un atbalsta funkcijas,
- ✓ vairāk kā 250 identificētie riska faktori.

Darba inspekcijā risku vadības ietvaros 2019. gadā kopā ar atbildīgajām amatpersonām – risku turētājiem tika veikta plānotā RR iekļauto riska faktoru izvērtēšana un to ranžēšana pēc risku līmeņiem, vienlaicīgi tika veikta RR iekļautās informācijas aktualizācija.

Lai nodrošinātu risku vadības monitoringu, ar rīkojumu tika noteikta atbildība par „Valsts darba inspekcijas risku pārvaldības stratēģiskajā plānā 2019. - 2021. gadam” noteikto pasākumu īstenošanu. Minētajā plānā pasākumu veidā tika ietverti pamatā visi riska faktori neatkarīgi no to prioritātes, jo tie tiešā vai netiešā veidā var ietekmēt Darba inspekcijas izvirzīto mērķu sasniegšanu.

Lai nodrošinātu sistemātisku iekšējās kontroles procesu monitoringu, kā arī uzlabotu iestādes darbības efektivitāti, 2019. gadā tika veiktas trīs tematiskās pārbaudes, kuru mērķis bija pārliecināties un novērtēt iekšējās kontroles mehānismu darbību Darba inspekcijas struktūrvienībās:

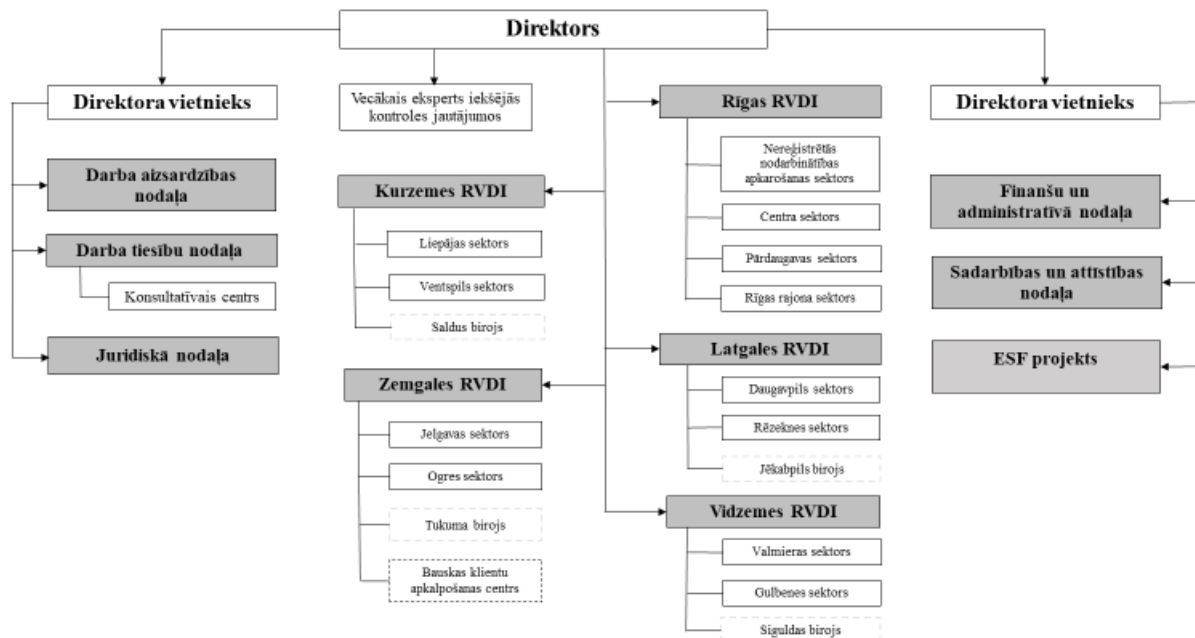
- ✓ Rīgas reģionālajā Valsts darba inspekcijā tika analizēta inspicēšanas procesā sagatavoto dokumentu iekšējā saskaņošana (gan manuālā, gan elektroniskā veidā) un tās atspoguļošana Informācijas sistēmā;
- ✓ pārbaude par 2019. gada slēguma inventarizācijas norisi, lai pārliecinātos, ka inventarizācija tiek īstenota atbilstoši normatīvā regulējuma prasībām;
- ✓ Darba inspekcijas autotransporta un mobilo sakaru izmantošanas un noslodzes kontroles pārbaude, kuras ietvaros tika analizēta gan mobilo telefonsakaru, gan automašīnu un citu tehnisko līdzekļu izmantošanas plānošana, atskaitīšanās un citu nosacījumu ievērošana darba procesā.

Minēto trīs pārbažu rezultātā atbildīgajām amatpersonām tika sniegti 24 ieteikumi procesu un procedūru pilnveidošanai, kā arī 2019. gada septembrī tika organizēts seminārs par iekšējās kontroles aktivitātēm un labo praksi visiem reģionālo Darba inspekciju struktūrvienību vadītājiem, kurā tika diskutēts par vienotu kontroles principu ievērošanu visās struktūrvienībās.

2019. gadā preventīvi tika uzraudzīta un veicināta Darba inspekcijas amatpersonu (95,6 % no ierēdņu kopskaita) periodisko paškontroles testu veikšana Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja mājaslapā, kā arī koordinēta amatpersonu apmācība interešu konflikta un pretkorupcijas jomā dažādos tematiskajos apmācībasursos.

2.6.2. Strukturālās reformas

Darba inspekcijas struktūru 2019. gadā veidoja Darba inspekcijas pārvalde un piecas reģionālās Valsts darba inspekcijas (skat. 1. attēlu). 2019. gadā strukturālas izmaiņas Darba inspekcijā netika veiktas.

1. attēls: Darba inspekcijas struktūra 2019. gadā

3. Personāls

3.1. Informācijas par personālu

2019. gadā Darba inspekcijā bija 187,5 amata vietas. Faktiskais vidējais nodarbināto skaits – 163, no tiem 131,5 (vidēji) bija valsts civildienesta ierēdņi un 31 (vidēji) darbinieki.

8. tabula: 2019. gadā Darba inspekcijā strādājošo darbinieku un ierēdņu skaita sadalījums pēc vecuma

vecuma grupa	strādājošo skaits
līdz 20 gadiem	0
20 - 29 gadi	11
30 - 39 gadi	56
40 - 49 gadi	37
50 - 59 gadi	36
60 - 69 gadi	18
70 gadu un vairāk	2

Darba inspekcijas personāla mainības līmenis 2019. gadā bija 29,5 % un vidējais vakanču skaits – 27. 2019. gadā Darba inspekcijā kopā pieņemti 23 darbinieki, bet atbrīvoti 25 darbinieki. Vislielākā darbinieku mainība bija Darba inspekcijas pārvaldes struktūrvienībās, kurās pieņemti 9 darbinieki, bet atbrīvoti 10.

Darba inspekcijā 79 % darbinieku strādā vairāk kā trīs gadus, kas ļauj nodrošināt zināšanu un labās prakses pārmantošanu. 94 % nodarbināto ir augstākā izglītība, 6 % - vidējā izglītība.

2019. gadā Darba inspekcijā strādāja 125 sievietes un 35 vīrieši.

3.2. Amatspersonu apmācība

Nodarbināto apmācība ir viens no būtiskākajiem faktoriem, kas ietekmē gan Darba inspekcijas darbības un sniegto pakalpojumu kvalitāti un efektivitāti kopumā, gan nodarbināto individuālo profesionālo izaugsmi. Darba inspekcija organizē apmācības gan jaunpieņemtajām amatpersonām, gan jau pieredzējušiem inspektoriem.

Darba inspekcijas jauno inspektoru apmācības mērķis ir nodrošināt vispārējo pamatapmācību (A modulis). 2019. gadā tika veikta kārtējā jaunpieņemto Darba inspekcijas amatpersonu apmācība, kuras ietvaros tika organizēts četru nedēļu apmācību kurss (1. un 2. nedēļas apmācības īstenoja Darba inspekcijas pārvaldes nodaļu speciālisti, 4. un 5. nedēļas apmācības īstenoja projekta “Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana” Nr. 7.3.1.0/16/I/001 iepirkuma “Valsts darba inspekcijas amatpersonu un darbinieku apmācību A moduļa 4. un 5. nedēļas aktualizācija un īstenošana” uzvarētājs, bet 3. mācību nedēļa tika pārcelta uz 2020. gadu).

A moduļa mācību vielu apguva 16 jaunpieņemtie darba inspektori. Mācību programmā tika iekļauta informācija par Darba inspekcijas misiju un vīziju, Darba aizsardzības likumu un ar to saistītajiem normatīvajiem aktiem, darba tiesību sistēmu, Darba inspekcijas Informācijas sistēmas datu bāzu pielietojumu, administratīvo procesu iestādē, dokumentu noformēšanu, kā arī efektīvu komunikāciju ar klientiem un žurnālistiem u.c.

Specializētās nozaru apmācības (B modulis) mērķis ir Darba inspekcijas inspektoru teorētisko un praktisko zināšanu pilnveidošana darba aizsardzības jautājumos kādā konkrētā nozarē. 2019. gadā B moduļa ietvaros tika organizētas apmācības par šādās nozarēs:

- ✓ tekstilizstrādājumu ražošana un tīrīšana;
- ✓ slimnīcu un sociālās aprūpes centru nozare;

- ✓ kokapstrāde;
- ✓ neregistrētās nodarbinātības samazināšana.

Tālākapmācības (C modulis) mērķis ir Darba inspekcijas darbinieku profesionālo, sociālo un metodisko kompetenču apgūšana, saglabāšana un pilnveidošana. 2019. gadā C moduļa ietvaros tika organizētas šādas kvalifikācijas paaugstināšanas apmācības:

- ✓ stresa vadība un konfliktu risināšana;
- ✓ angļu valodas zināšanu un kompetenču paaugstināšana;
- ✓ juridisko tekstu rakstīšana un analīze;
- ✓ tiesu prakse darba aizsardzības un darba tiesību jautājumos;
- ✓ komunikācijas prasmes.

2019. gadā, lai nodrošinātu MK 01.04.2014. noteikumu Nr.173 "Noteikumi par kārtību, kādā apgūst speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā, šo zināšanu saturu un apjomu" prasību izpildi, sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību mācību centru 89 Darba inspekcijas amatpersonas tika apmācītas par bērnu tiesību aizsardzības sistēmas pamatprincipiem, t.sk.. par komunikāciju ar nepilngadīgajiem administratīvā un administratīvā pārkāpuma procesa ietvaros, jo praksē mēdz būt situācijas, kurās bērni/pusaudži tiek nodarbināti bez darba līgumiem vai darbos, kuros saskaņā ar normatīvajiem aktiem viņus nav atļauts nodarbināt.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (27.04.2016.) prasību ieviešanai 2019. gadā Darba inspekcijas amatpersonas un darbinieki tika apmācīti par "Personas datu apstrādi Valsts darba inspekcijā". Apmācību nodrošināja Darba inspekcijas datu aizsardzības speciālists sadarbībā ar Juridiskās nodaļas un Finanšu un administratīvās nodaļas ekspertiem.

2019. gadā Darba inspekcijas amatpersonas piedalījās arī Valsts administrācijas skolas piedāvātajās mācību programmās, t.sk.:

- ✓ "Pamata aspekti pretkorupcijas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" (piedalījās 2 amatpersonas);
- ✓ "Interesu konflikta novēršana un valsts amatpersonu profesionālā ētika" (piedalījās 2 amatpersonas);
- ✓ "Korupcijas novēršana" (piedalījās 2 amatpersonas);
- ✓ "Trauksmes cēlēju ziņojumu saņemšana un izskatīšana" (piedalījās 2 amatpersonas).

4. Komunikācija ar sabiedrību

4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

Nozīmīgs Darba inspekcijas darbības virziens ir sabiedrības informēšana. Turklāt būtiski ir komunicēt ar sabiedrību, izmantojot mūsdienīgus saziņas līdzekļus, kādi ir sociālie tīkli un internets. Tie ļauj ne tikai ātri un nepastarpināti sasniegt ziņu gala adresātu, bet nodrošina arī tūlītēju atgriezenisko saiti, ir efektīvi un izmantojami bez maksas.

2019. gadā Darba inspekcijas uzturētā mājaslapa www.stradavesels.lv tika aktīvi papildināta ar dažādiem informatīvi skaidrojošajiem materiāliem un esošie interaktīvie rīki tika papildināti ar jaunu saturu. Zināšanu pārbaudes rīkam "Lineāls" tika pievienotas 2 jaunas tēmas (grūtniecība un darbs, kas aptver gan darba tiesību, gan darba aizsardzības jomas, un jonizējošais starojums darba vidē). 2019. gadā 27 "Lineāla" testi kopā bija lietoti 19 123 reizes, kurās 52 % atbilžu bija pareizas. Savukārt, risku spēlei "Atpazīsti bīstamību" 2019. gadā tika pievienots 1 jauns attēls. Risku spēli kopā bija spēlējuši 99 425 spēlētāji, no attēlos redzamajām bīstamajām un nedrošajām situācijām pareizi atrodot 72 %.

2019. gadā mājaslapai www.stradavesels.lv kopā bija 222 035 skatījumi (2018. - 219 260), 62 291 apmeklētājs (2018. - 59 262), bet vidējais mājaslapā pavadītais laiks 2:54 minūtes (2018. - 3:10). Mājaslapā pavadītais laiks samazinās jau trešo gadu pēc kārtas un, domājams, ka tas ir saistāms ar vairākiem aspektiem:

- ✓ būtisks mājaslapā pavadītā laika pieaugums 2016. gadā bija saistīts ar daudzu jaunu zināšanu pārbaudes rīka "Lineāls" testu publicēšanu, kuru pildīšanai un atbilžu meklēšanai bija nepieciešams vairāk laika, bet 2019. gadā bija pieejams tikai 1 jauns tests;
- ✓ 2018. un 2019. gadā www.stradavesels.lv tika publicēta informācija par ESF projekta "Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana" ietvaros organizētajiem semināriem, kuros interesenti savu dalību arī varēja pieteikt turpat mājaslapā; laiks, kas bija jāpavada mājaslapā, lai pieteiktos semināram, bija salīdzinoši īss, tāpēc samazinājās arī vidējais mājaslapā pavadītais laiks.

2019. gadā Darba inspekcija turpināja uzturēt un ievietot aktuālo informāciju:

- ✓ mājaslapā www.vdi.gov.lv;
- ✓ Aģentūras Latvijas Kontaktpunkta mājaslapā www.osha.lv;
- ✓ Darba inspekcijas Facebook profilā, kuram bija 15 643 sekotāji (2018. – 11 222);
- ✓ Twitter kontā @darbainspekcija, kuram bija 1 565 sekotāji un 7 170 tvīti (2018. – 1 432 sekotāji un 6 415 tvīti);
- ✓ Twitter kontā @darbaizsardziba, kuram bija 1 051 sekotājs un 11 900 tvīti (2018. – 1 012 sekotāji un 11 100 tvīti);
- ✓ Darba inspekcijas Youtube kanālā;
- ✓ Darba inspekcijas Slideshare kontā.

2019. gadā turpināja pieaugt iedzīvotāju aktivitāte sociālajos tīklos, arvien vairāk cilvēku uzdeva sev neskaidros jautājumus par darba tiesībām un darba aizsardzību, iesaistījās diskusijās, sūtīja foto, lai ziņotu par bīstamām situācijām u.c. 2019. gadā iedzīvotāji sociālajos tīklos uzdeva kopā 489 jautājumus (2018. – 451, 2017. – 225). Tāpat ikviens varēja nosūtīt savus jautājumus darba tiesībās un darba aizsardzībā uz vienoto Darba inspekcijas e-pasta adresi info@vdi.gov.lv, lai saņemtu konsultāciju vai skaidrojumu.

Pēc vairāku gadu pārtraukuma 2019. gadā Darba inspekcija īstenoja sabiedrības informēšanas kampaņu par darba aizsardzību "Esi drošs, ka darbs ir drošs". 2019. gada 28. martā stacijas laukumā Rīgā notika kampaņas atklāšanas pasākums un preses konference, kurā piedalījās Darba inspekcijas direktors Renārs Lūsis, LDDK ģenerāldirektore Līga Meņģelšone, LBAS priekšsēdētājs Egils Baldzēns, RSU DDVVI Higiēnas un arodslimību laboratorijas vadītāja Inese Mārtiņšone, kā arī SIA Schwenk Latvija Personāla un administrācijas direktore Linda Šedlere.

Kampaņas ietvaros tika organizētas dažādas aktivitātes:

- ✓ stacijas laukumā Rīgā tika novietots vides objekts - liela ķivere ar krītošu ķieģeļa gabalu, lai pievērstu uzmanību un rosinātu ikvienu garāmgājēju aizdomāties par savu drošību darbā; vides objekta pastāvīgā eksponēšanas vieta ir Salaspilī, pie veikala *Kurši*;
- ✓ tika izstrādāti 4 kampaņas vizuālie materiāli;
- ✓ tika izveidota digitāla pamācība un organizēts vebinārs darba devējiem – kā aizpildīt pieteikumu ESF projekta “Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana” atbalstam;
- ✓ tika izstrādāta virtuālās realitātes spēle, kurā ikvienam ir iespējams pārbaudīt savas zināšanas darba aizsardzībā, nokļūstot 5 dažādu nozaru uzņēmumos (SIA “Lāči” veikalā, SIA “Kreiss” smagās automašīnas kabīnē, AS “OlainFarm” noliktavā, SIA “Schwenk Latvija” darbnīcā un AKF “Accenture” birojā), un katrā no tiem mēģinot atrast darba aizsardzības prasību pārkāpumus;
- ✓ tika sagatavoti 3 videostāsti par darbā notikušiem nelaimes gadījumiem, kuru sižeta pamatā ir reāls notikums (Dārtas, Kristera un Vitālija stāsts), kas tika publicēti sociālajos tīklos; Facebook ierakstos tika izmantoti 2 tēmturi: #atbalstsuzņēmējiem un #Esfondi; kopējā aptvere kampaņas laikā: 326 109, kopējā iesaiste kampaņas laikā: 13 371.

Darba inspekcija sabiedrības informēšanai organizēja dažāda formāta seminārus un diskusijas (par *OiRA* rīku, par darba aizsardzību nosūtīto darbinieku kontekstā, par emocionālo vardarbību darba vidē, par darba aizsardzību lauksaimniecībā, skaistumkopšanā, par darba aizsardzību un darba tiesībām tirdzniecībā, par jauniešu nodarbināšanu u.c.).

Darba inspekcijas amatpersonas arī kā lektori piedalījās semināros, konferencēs, izstādēs un citās aktivitātēs, kuras organizēja valsts un pašvaldību iestādes, nevalstiskās organizācijas un/vai sociālie partneri un kuras bija vērstas uz sabiedrības informēšanu par Darba inspekcijas kompetencē esošajiem jautājumiem, t.sk.:

- ✓ atbalstīja Baltijas vides forumu, piedaloties seminārā par drošu un veselībai nekaitīgu ķīmisko vielu un maisījumu izvēli, kā arī ieviejojot informāciju par institūcijas organizētajiem semināriem ķīmisko vielu pārvaldības jomā www.stradavesels.lv un daloties ar ierakstiem sociālajos tīklos;
- ✓ Pasaules dabas fonda un Meža konsultāciju un pakalpojumu centra organizētajos semināros skaidroja pagastu meža īpašniekiem un citiem meža nozares interesentiem darba aizsardzības prasības mežizstrādē.

2019. gadā tika publicēts 1 jauns *OiRA* rīka modulis – uzņēmumiem, kas veic mežizstrādes darbus. Tas izstrādāts ESF projekta “Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana” ietvaros. Tāpat jāuzsver, ka minētā projekta ietvaros 2019. gadā turpinājās darbs, lai izveidotu vēl 9 jaunus *OiRA* rīka modulus bīstamo nozaru uzņēmumiem, kurus plānots publicēt 2020. un 2021. gadā. 2019. gada nogalē kopā Latvijā jau bija pieejami 13 *OiRA* rīka moduļi, ko mazo un vidējo uzņēmumu darba devēji bez specifiskām priekšzināšanām var bez maksas izmantot sava uzņēmuma darba vides novērtēšanai un piemērotāko darba aizsardzības pasākumu plānošanai. Lai *OiRA* rīku popularizētu un arī mācītu, kā to lietot, tika organizēti dažādi sabiedrības informēšanas pasākumi (bezmaksas semināri reģionos, ieraksti sociālajos tīklos).

Svarīgi atzīmēt, ka 2019. gadā *OiRA* semināru popularizēšanai tika izveidots vairāku nevalstisko organizāciju saraksts, kurām tiek nosūtīta informācija par semināru norises vietām (vairākām asociācijām, kas apvieno mazumtirdzniecības uzņēmumus, autoasociācijai, farmaceitu biedrībai, autopāravadātāju asociācijai “Latvijas auto” u.c.). Tas tika darīts, lai standartizētu informācijas izplatīšanas ceļus par *OiRA* semināriem, neatkarīgi no semināru finansēšanas avotiem (Aģentūra, Darba inspekcija vai RSU DDVVI). Aktivitāte bija efektīva, it īpaši attiecībā uz farmaceitu biedrību.

2019. gadā *OiRA* rīkam bija 6 311 lietotāji, kas bija veikuši 8 172 novērtējumus (2018. - 5 405 lietotāji un 6 787 novērtējumi).

4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Darba inspekcijas darbā būtiska loma ir sadarbībai ar sociālajiem partneriem. Darba inspekcija Latvijā nodrošina Aģentūras Kontaktpunkta darbību (skat. 2.4. un 4.1. nodaļu), savukārt, informācijas apriti organizē Informācijas padome, kuru veido darba drošības un nodarbināto veselības aizsardzības jomā kompetenti pārstāvji no LM, Darba inspekcijas, LBAS, LDDK, kā arī RSU DDVVI. 2019. gadā notika viena Informācijas padomes sanāksme. Informācijas padomes darbības mērķis ir nodrošināt ES un Latvijas darba drošības un nodarbināto veselības aizsardzības stratēģijām un sabiedrības interesēm atbilstošas informācijas apriti Latvijā. Darba inspekcijas sociālie partneri – LBAS un LDDK – Informācijas padomē darbojas, lai nodrošinātu sabiedrību ar informāciju par Aģentūras īstenotajām aktivitātēm darba drošības un veselības aizsardzības jomā. Tādējādi par minētajiem jautājumiem tiek nodrošināta informācijas aprite starp Darba inspekcijas primārajām mērķauditorijām – nodarbinātajiem un darba devējiem. Jāpiebilst, ka Darba inspekcija ar LBAS un LDDK sadarbojas arī ESF projekta “Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana” ietvaros (skat. 2.3. nodaļu).

Attīstot sadarbības iespējas, 2019. gada 4. aprīlī Darba inspekcijas ar LBAS parakstīja sadarbības līgumu, kura ietvaros tika paplašināts sadarbības jautājumu loks neregistrētās nodarbinātības samazināšanas un darbinieku nosūtīšanas jomā (2019. gadā sadarbībā ar LBAS tika rīkots seminārs par darbinieku rīcību ārkārtas situācijās, kā arī VDI amatpersonas piedalījās darba devējiem organizētajā seminārā par darbinieku nosūtīšanu). Savukārt, 2019. gada 16. aprīlī Darba inspekcijas amatpersonas tikās ar LDDK pārstāvjiem un pārrunāja ar sadarbības līguma slēgšanu saistītos jautājumus.

Darba inspekcijai jau vairāku gadu garumā ir izveidojusies veiksmīga sadarbība ar Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūtu, kura tika turpināta arī 2019. gadā, gan kopīgi informējot par aktuāliem nozares jautājumiem, gan organizējot seminārus, īpaši par labās prakses piemēriem uzņēmumos. 2019. gada 8. novembrī kopīgi tika organizēts seminārs “Darba apstākļi piegādes ķēdē – kāpēc un kā tas skar mani?”, kuru atbalstīja arī Ārlietu ministrija, nodrošinot videofilmēšanu, kas ļāva ar semināra saturu iepazīties vairāk interesentiem, ne tikai klausītājiem klātienē.

Darba inspekcija 2019. gadā sadarbojas ar konkrētu nozaru nevalstiskajām organizācijām, veicot preventīvo darbu darba aizsardzībā - gan organizējot tematiskās pārbaudes, gan popularizējot *OiRA* rīku:

- ✓ pēc Latvijas Kosmētiķu un kosmetologu asociācijas uzaicinājuma Darba inspekcijas pārstāvji piedalījās seminārā, sniedzot informāciju par būtiskākajiem darba vides riska faktoriem nozarē, kā arī *OiRA* rīku skaistumkopšanas saloniem (plašāk skat. 4.1. nodaļu);
- ✓ turpinājās sadarbība arī ar Latvijas Zemnieku federāciju, pēc kuras lūguma Darba inspekcijas pārstāvji piedalījās seminārā lauksaimniecības uzņēmumu pārstāvjiem un informēja par aktualitātēm nozarē darba aizsardzības jomā;
- ✓ kopā ar Drošības biznesa asociāciju un Apsardzes darbinieku arodbiedrības pārstāvjiem Darba inspekcijas amatpersonas izskatīja aktuālos jautājumus par apsardzes darbinieku darba laika ierobežošanas iespējām, strādājot pie vairākiem darba devējiem vienlaicīgi;
- ✓ pēc vairāku tirgotāju nevalstisko organizāciju lūguma notika tikšanās, kurās Darba inspekcijas amatpersonas skaidroja aktuālos jautājumus darba tiesībās un darba aizsardzībā (Latvijas Tirgotāju asociācija, veikalu tīkls “Aibe”);
- ✓ Darba inspekcijas amatpersonas sadarbojās ar Latvijas Tirdzniecības darbinieku arodbiedrību un Latvijas Pašvaldību darbinieku Arodbiedrības Padomi un semināros informēja minēto arodbiedrību biedrus par psihoemocionālajiem riska faktoriem darba vidē un darba inspekcijas tematiskās pārbaudes rezultātiem pašvaldību iestādēs.

2019. gadā sadarbības ietvaros ar Latvijas būvniecības partnerību notika Kosovas darba inspekcijas un atbildīgās ministrijas pārstāvju vizīte Latvijā, kā arī tika organizēts seminārs par darba aizsardzības aktualitātēm būvniecībā. 2019. gada oktobrī Darba inspekcija noslēdza sadarbības līgumu ar Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrību.

5. Plāni 2020. gadam

2020. gadā Darba inspekcija īstēnos budžeta programmas „Darba apstākļu uzlabošana” (21.00.00) apakšprogrammā „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00) noteiktos politikas un darbības rezultatīvos rādītājus:

- ✓ kopā veicamais uzņēmumu apsekojumu skaits – 10 000;
- ✓ apsekojumu skaits uzņēmumos, kuru darbībā ir paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks – 2 000, no tiem vismaz 25 % apsekojumu ir rezultatīvi;
- ✓ atkārtoto apsekojumu skaita īpatsvars uzņēmumos, kuros konstatēts paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks – 10 %;
- ✓ preventīvo apsekojumu darba aizsardzībā skaits – 3 000, no tiem 600 apsekojumi tiks veikti 4 tematisko pārbaužu ietvaros;
- ✓ atkārtoto apsekojumu skaita īpatsvars uzņēmumos, kuros ir konstatēti pārkāpumi – 5 %;
- ✓ uzņēmumos novērsto darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības pārkāpumu skaita īpatsvars no visiem Darba inspekcijas konstatētajiem pārkāpumiem darba tiesībās un darba aizsardzībā – 77 %;
- ✓ 1 ES ikgadējā sabiedrības informēšanas kampaņa par drošiem darba apstākļiem (200 izglītotas personas);
- ✓ sabiedrības izglītošanas pasākumos par aktuāliem darba aizsardzības un darba tiesību jautājumiem (semināri, konferences, diskusijas u.c.) izglītotas 650 personas;
- ✓ 1 350 publicitātes pasākumi par aktuāliem darba aizsardzības un darba tiesību jautājumiem, t.sk., neregistrēto nodarbinātību (preses relīzes, preses brīfingi, publikācijas drukātajos un elektroniskajos medijos, intervijas TV un radio).

2020. gadā Darba inspekcija turpinās dalību divos starptautiskos projektos:

- ✓ “Transnacionālās sadarbības palielināšana nosūtīto darbinieku jomā” sadarbībā ar Francijas Darba, nodarbinātības un profesionālās apmācības nacionālo institūtu;
- ✓ „Nedeklarētā darba problēmu risināšana Ziemeļvalstīs” sadarbībā ar Zviedrijas Darba vides pārvaldi.

2020. gadā Darba inspekcija sāks darbu pie jaunas, klientorientētas iekšējās informācijas sistēmas izstrādes, kā arī veidos portālu, kurā ātri un ērti varēs paziņot par nosūtīto darbinieku nodarbināšanu Latvijā.

Valsts darba inspekcijas pārskats – analīze par notikušajiem nelaimes gadījumiem darbā 2019. gadā

1.	Reģistrētos nelaimes gadījumos cietušo skaita sadalījums pa reģionālajām Valsts darba inspekcijām	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019
	reģionālā Valsts darba inspekcija (RVDI)						
	Rīgas RVDI	958	997	78	95	10	15
	Kurzemes RVDI	281	262	26	22	4	4
	Latgales RVDI	227	233	22	32	2	3
	Vidzemes RVDI	312	359	39	41	7	1
	Zemgales RVDI	420	421	44	36	7	6
	kopā	2198	2272	209	226	30	29

2.	Nelaiimes gadījumos cietušo skaita sadalījums pa nozarēm	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019
	nozares						
A	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	111	98	26	15	8	4
01	Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības	69	64	15	10	2	3
02	Mežsaimniecība un mežizstrāde	41	33	11	5	6	1
03	Zivsaimniecība	1	1	0	0	0	0
B	Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	11	12	3	2	2	0
08	Pārējā ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	10	12	3	2	1	0
09	Ar ieguves rūpniecību saistītās palīgdarbības	1	0	0	0	1	0
C	Apstrādes rūpniecība	663	703	33	48	5	3
10	Pārtikas produktu ražošana	95	90	4	4	1	0
11	Dzērienu ražošana	10	11	1	1	0	0
13	Tekstilizstrādājumu ražošana	10	10	0	0	0	0
14	Apģērbu ražošana	16	14	0	0	0	0
16	Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles; salmu un pīto izstrādājumu ražošana	212	225	11	20	2	2
17	Papīra un papīra izstrādājumu ražošana	3	4	0	0	0	0
18	Poligrāfija un ierakstu reproducēšana	7	2	1	0	0	0
19	Koksa un naftas pārstrādes produktu ražošana	0	1	0	0	0	0
20	Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu ražošana	3	8	1	0	0	0
21	Farmaceutisko pamatvielu un farmaceitisko preparātu ražošana	9	9	1	0	1	0
22	Gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošana	21	29	2	0	0	0
23	Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	102	92	4	2	0	0
24	Metālu ražošana	12	10	1	0	0	0
25	Gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas	76	102	6	8	1	1
26	Datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana	0	2	0	0	0	0
27	Elektrisko iekārtu ražošana	13	9	0	1	0	0

28	Citur neklasificētu iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana	16	19	0	1	0	0
29	Automobiļu, piekabju un puspiekabju ražošana	19	9	0	0	0	0
30	Citu transportlīdzekļu ražošana	3	4	0	2	0	0
31	Mēbeļu ražošana	24	29	0	4	0	0
32	Cita veida ražošana	7	6	0	0	0	0
33	Iekārtu un ierīču remonts un uzstādīšana	5	18	1	5	0	0
D	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	20	20	5	4	0	1
35	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	20	20	5	4	0	1
E	Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	34	32	3	5	1	0
36	Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde	8	3	1	0	0	0
37	Notekūdeņu savākšana un attīrīšana	4	1	1	0	0	0
38	Atkritumu savākšana, apstrāde un izvietošana; materiālu pārstrāde	22	25	1	4	1	0
39	Sanitārija un citi atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi	0	3	0	1	0	0
F	Būvniecība	192	208	38	43	4	10
41	Ēku būvniecība	63	86	19	19	1	7
42	Inženierbūvniecība	56	68	6	9	2	3
43	Specializētie būvdarbi	73	54	13	15	1	0
G	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	273	273	18	20	2	1
45	Automobiļu un motociklu vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un remonts	20	27	3	2	0	1
46	Vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	47	47	5	6	2	0
47	Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	206	199	10	12	0	0
H	Transports un uzglabāšana	315	334	38	38	7	8
49	Sauszemes transports un cauruļvadu transports	121	150	20	27	4	7
50	Ūdens transports	9	8	1	1	0	0
51	Gaisa transports	21	17	0	0	0	0
52	Uzglabāšanas un transporta palīgdarbības	115	125	9	6	3	1
53	Pasta un kurjeru darbība	49	34	8	4	0	0
I	Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	50	75	1	2	0	0
55	Izmitināšana	13	19	0	1	0	0
56	Ēdināšanas pakalpojumi	37	56	1	1	0	0
J	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	15	24	4	0	0	0
58	Izdevējdarbība	3	1	0	0	0	0
59	Kinofilmu, video filmu, televīzijas programmu un skaņu ierakstu producēšana	1	1	1	0	0	0
60	Radio un televīzijas programmu izstrāde un apraide	2	1	0	0	0	0
61	Telekomunikācija	6	9	2	0	0	0
62	Datorprogrammēšana, konsultēšana un saistītas darbības	2	5	1	0	0	0
63	Informācijas pakalpojumi	1	7	0	0	0	0
K	Finanšu un apdrošināšanas darbības	6	5	2	0	0	0

64	Finanšu pakalpojumu darbības, izņemot apdrošināšanu un pensiju uzkrāšanu	4	4	2	0	0	0
65	Apdrošināšana, pārāpdrošināšana un pensiju uzkrāšana, izņemot obligāto sociālo apdrošināšanu	2	1	0	0	0	0
L	Operācijas ar nekustamo īpašumu	25	39	3	9	0	0
68	Operācijas ar nekustamo īpašumu	25	39	3	9	0	0
M	Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	21	14	1	1	1	0
69	Juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi	1	1	0	0	1	0
70	Centrālo biroju darbība; konsultēšana komercdarbībā un vadībzinībās	1	1	0	0	0	0
71	Arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi; tehniskā pārbaude un analīze	5	4	0	0	0	0
72	Zinātniskās pētniecības darbs	3	4	0	1	0	0
73	Reklāmas un tirgus izpētes pakalpojumi	1	2	0	0	0	0
74	Citi profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	9	1	0	0	0	0
75	Veterinārie pakalpojumi	1	1	1	0	0	0
N	Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	59	69	4	5	0	1
77	Iznomāšana un ekspluatācijas līzings	0	2	0	1	0	0
78	Darbspēka meklēšana un nodrošināšana ar personālu	10	13	1	0	0	0
80	Apsardzes pakalpojumi un izmeklēšana	23	33	0	2	0	1
81	Būvniecības un ainavu arhitektu pakalpojumi	25	18	3	2	0	0
82	Biroju administratīvās darbības un citas uzņēmumu palīgdarbības	1	3	0	0	0	0
O	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	144	128	13	9	0	1
84	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	144	128	13	9	0	1
P	Izglītība	46	55	5	10	0	0
85	Izglītība	46	55	5	10	0	0
Q	Veselība un sociālā aprūpe	157	153	5	9	0	0
86	Veselības aizsardzība	127	120	3	9	0	0
87	Sociālā aprūpe ar izmitināšanu	26	25	1	0	0	0
88	Sociālā aprūpe bez izmitināšanas	4	8	1	0	0	0
R	Māksla, izklaide un atpūta	31	12	5	4	0	0
90	Radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības	11	5	3	1	0	0
91	Bibliotēku, arhīvu, muzeju un citu kultūras iestāžu darbība	8	3	1	1	0	0
92	Azartspēles un derības	4	1	0	0	0	0
93	Sporta nodarbības, izklaides un atpūtas darbība	8	3	1	2	0	0
S	Citi pakalpojumi	24	16	2	2	0	0
94	Sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība	4	8	0	1	0	0
96	Pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana	20	8	2	1	0	0
T	Mājsaimniecību kā darba devēju darbība; pašpatēriņa preču ražošana un pakalpojumu sniegšana individuālajās mājsaimniecībās	0	2	0	0	0	0
97	Mājsaimniecību kā darba devēju darbība ar algotā darbā nodarbinātām personām	0	2	0	0	0	0

U	Ārpusteritoriālo organizāciju un institūciju darbība	1	0	0	0	0	0
99	Ārpusteritoriālo organizāciju un institūciju darbība	1	0	0	0	0	0
	kopā	2198	2272	209	226	30	29

3.	Nelaiemes gadījumu skaita sadalījums pa uzņēmuma grupām						
	uzņēmuma grupas	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019
	līdz 5 strādājošiem	59	51	19	17	8	6
	no 6 līdz 49 strādājošiem	296	338	56	71	10	5
	no 50 līdz 249 strādājošiem	602	602	57	61	7	5
	no 250 līdz 499 strādājošiem	320	366	19	23	2	8
	500 strādājošie un vairāk	921	915	58	54	3	5
	kopā	2198	2272	209	226	30	29

4.	Nelaiemes gadījumos cietušo skaita sadalījums pa profesijām						
	profesijas	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019
1	VADĪTĀJI	34	35	8	6	1	1
1.1	Likumdevēji, amatpersonas un vadītāji	9	11	2	1	1	0
1.2	Administratīvie vadītāji un komercdirektori	10	8	2	1	0	0
1.3	Ražošanas un specializēto pakalpojumu jomas vadītāji	13	13	3	4	0	1
1.4	Viesmīlības, ēdināšanas, tirdzniecības un citu pakalpojumu jomas vadītāji	2	3	1	0	0	0
2	VECĀKIE SPECIĀLISTI	137	132	11	15	1	0
2.1	Zinātnes un inženierzinātņu jomas vecākie speciālisti	16	17	1	3	0	0
2.2	Veselības aprūpes jomas vecākie speciālisti	27	39	2	4	0	0
2.3	Izglītības jomas vecākie speciālisti	38	33	3	4	0	0
2.4	Komercdarbības un pārvaldes (administrācijas) vecākie speciālisti	37	27	4	3	1	0
2.5	Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti	0	2	0	0	0	0
2.6	Juridisko, sociālo un kultūras lietu vecākie speciālisti	19	14	1	1	0	0
3	SPECIĀLISTI	202	191	14	11	3	1
3.1	Zinātnes un inženierzinātņu speciālisti	61	64	7	4	3	1
3.2	Veselības aprūpes jomas speciālisti	36	28	1	2	0	0
3.3	Komercdarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti	84	82	3	1	0	0
3.4	Juridisko, sociālo un kultūras lietu un tām radniecīgo lietu speciālisti	18	12	2	1	0	0
3.5	Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti	3	5	1	3	0	0
4	KALPOTĀJI	107	115	14	8	0	1
4.1	Iestāžu kalpotāji un kancelejas tehnikas operatori	5	8	0	0	0	0
4.2	Klientu apkalpotāji	14	18	1	1	0	0

4.3	Uzskaites un materiālo vērtību reģistrēšanas darbinieki	47	63	7	4	0	1
4.4	Citi kalpotāji	41	26	6	3	0	0
5	PAKALPOJUMU UN TIRDZNIECĪBAS DARBINIEKI	304	289	12	16	1	0
5.1	Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki	90	98	2	3	0	0
5.2	Tirdzniecības darbinieki	115	103	7	6	1	0
5.3	Individuālās aprūpes darbinieki	68	53	0	3	0	0
5.4	Apsardzes pakalpojumu jomas darbinieki	31	35	3	4	0	0
6	KVALIFICĒTI LAUKSAIMNIECĪBAS, MEŽSAIMNIECĪBAS UN ZIVSAIMNIECĪBAS DARBINIEKI	40	24	10	2	4	0
6.1	Kvalificēti tirgus lauksaimniecības darbinieki	18	17	2	1	0	0
6.2	Kvalificēti tirgus mežsaimniecības, zivsaimniecības un medību saimniecības darbinieki	22	7	8	1	4	0
7	KVALIFICĒTI STRĀDNIEMI UN AMATNIEKI	487	528	47	49	6	7
7.1	Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektriķus)	120	118	12	16	2	4
7.2	Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki	153	214	14	22	2	3
7.3	Amatnieki un iespieddarbu strādnieki	8	3	1	1	0	0
7.4	Elektrisko un elektronisko iekārtu strādnieki	54	41	10	5	1	0
7.5	Pārtikas produktu pārstrādes un kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas un citi amatnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	152	152	10	5	1	0
8	IEKĀRTU UN MAŠĪNU OPERATORI UN IZSTRĀDĀJUMU MONTIERI	425	400	49	62	7	10
8.1	Rūpniecisko iekārtu operatori	136	121	5	9	2	0
8.2	Montieri	20	29	2	8	0	0
8.3	Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un celšanas mašīnu un iekārtu operatori	269	250	42	45	5	10
9	VIENKĀRŠĀS PROFESIJAS	462	558	44	57	7	9
9.1	Apkopēji un palīgi mājas darbos	52	67	6	8	0	0
9.2	Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki	33	22	6	5	2	2
9.3	Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki	311	376	29	40	3	7
9.4	Pārtikas produktu sagatavošanas strādnieki	18	27	1	0	0	0
9.6	Atkritumu savācēji un citu vienkāršo profesiju strādnieki	48	66	2	4	2	0
	kopā	2198	2272	209	226	30	29

5. Nelaiimes gadījumos cietušo skaita sadalījums pēc to instruēšanas							
	ievadinstruktāža	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019
	veikta	2123	2196	195	207	23	22
	nav veikta	75	76	14	19	7	7
	kopā	2198	2272	209	226	30	29
	instruktāža darba vietā	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019
	veikta	2160	2238	197	210	24	22
	nav veikta	38	34	12	16	6	7
	kopā	2198	2272	209	226	30	29

6. Nelaiimes gadījumos cietušo skaita sadalījums pēc darba stāža amatā, kuru izpildot noticis nelaimes gadījums							
	darba stāžs	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019
	līdz 1 gadam	764	818	70	75	10	14
	no 1 līdz 3 gadiem	657	674	56	68	12	8
	no 4 līdz 10 gadiem	496	483	55	51	7	3
	no 11 līdz 15 gadiem	134	136	10	13	0	3
	no 16 līdz 20 gadiem	77	79	11	5	1	0
	virs 20 gadiem	70	82	7	14	0	1
	kopā	2198	2272	209	226	30	29

7. Nelaiimes gadījumos cietušo skaita sadalījums pēc dzimuma							
	dzimums	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019
	sievietes	756	772	44	52	1	1
	vīrieši	1442	1500	165	174	29	28
	kopā	2198	2272	209	226	30	29

8. Nelaiemes gadījumos cietušo skaita sadalījums pēc vecuma							
vecums	kopā		tajā skaitā				
			smagi		letāli		
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	
līdz 18 gadiem	7	20	0	1	1	0	
no 18 līdz 24 gadiem	262	277	5	8	0	2	
no 25 līdz 34 gadiem	495	496	24	26	4	3	
no 35 līdz 44 gadiem	448	402	40	26	9	6	
no 45 līdz 54 gadiem	472	494	56	63	8	9	
no 55 līdz 64 gadiem	431	480	69	74	7	7	
virs 65 gadiem	83	103	15	28	1	2	
kopā	2198	2272	209	226	30	29	

9. Nelaiemes gadījumos cietušo skaits pa mēnešiem							
mēnesis	kopā		tajā skaitā				
			smagi		letāli		
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	
janvāris	211	246	13	27	4	1	
februāris	171	177	21	17	2	4	
marts	190	205	14	21	5	1	
aprīlis	134	165	15	10	2	1	
maijs	178	202	13	23	1	1	
jūnijs	196	137	13	11	2	1	
jūlijs	201	198	18	17	1	5	
augusts	197	201	20	15	3	5	
septembris	189	216	23	31	3	2	
oktobris	181	185	16	17	3	2	
novembris	183	198	14	18	1	3	
decembris	167	142	29	19	3	3	
kopā	2198	2272	209	226	30	29	

10. Nelaiemes gadījumu sadalījums pēc nelaiemes gadījumu cēloņiem							
nelaiemes gadījumu cēloņi	kopā		tajā skaitā				
			smagi		letāli		
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	
1 Neapmierinoši apstākļi darba vietā	154	152	37	20	11	5	
11 Trūkst drošības aprīkojums, tas nedarbojas vai ir nepietiekošs	23	16	11	4	4	2	
12 Bojātas iekārtas, instrumenti vai darba rīki	25	24	4	1	2	0	
13 Kļūme darba materiālā, produktā vai vielā	6	12	0	3	1	0	
14 Šauras vai nepiemērotas telpas	11	3	0	0	0	0	
15 Nepietiekoša kārtība darba vietā	31	31	5	4	0	0	
16 Nepiemērotie individuālās aizsardzības līdzekļi, vai to trūkums	27	21	9	3	2	2	
17 Citi neapmierinoši apstākļi darba vietā	31	45	8	5	2	1	
2 Nedroša cilvēka rīcība	1862	1827	176	170	19	13	

21	Nav ievēroti darba drošības noteikumi vai instrukcijas	682	662	81	60	10	5
22	Nav lietots drošības aprīkojums vai IAL	55	55	10	5	3	2
23	Lietotas nepieļautas vai nepiemērotas darba metodes	98	112	12	6	3	2
24	Lietoti nepiemēroti vai nepieļauti darba rīki, instrumenti, mašīnas	8	10	0	0	0	0
25	Nepietiekoša uzmanība	853	789	52	67	0	0
26	Darbs alkohola reibumā	18	9	11	7	2	1
27	Cita veida nedroša cilvēka rīcība	148	190	10	25	1	3
3	Darba organizācija un ar to saistītie trūkumi	284	268	76	68	22	15
31	Trūkumi darba vadībā, nepietiekoša kontrole	41	33	20	17	9	3
32	Neapmierinoša darbinieku instruēšana un apmācība	66	60	36	31	8	7
33	Nepareiza darba tehnoloģijas izvēle	55	48	4	5	0	1
34	Neapmierinoša darba uzdevumu deleģēšana, atbildības sadalījums	2	6	1	4	0	0
35	Neapmierinoša darba vietas izveidošana	28	27	5	6	3	3
36	Neapmierinoša darba telpas uzturēšana	73	84	4	1	1	0
37	Citi ar darba organizāciju saistītie trūkumi	17	10	6	4	1	1
38	Trūkumi darba laika sadalījumā	2	0	0	0	0	0
4	Ceļu satiksmes noteikumu neievērošana	99	84	20	13	2	7
41	Ceļu satiksmes noteikumu neievērošana	99	84	20	13	2	7
5	Vardarbība (uzbrukumi)	114	108	3	4	1	0
51	Vardarbība (uzbrukumi)	114	108	3	4	1	0
6	Pārējie	185	204	17	27	7	4
61	Pārējie	185	204	17	27	7	4
	kopā	2698	2643	329	302	62	44

11. Nelaiemes gadījumos cietušo skaita sadalījums pēc traumēšanas faktoriem							
	traumēšanas faktori	tajā skaitā					
		kopā		smagi		letāli	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019
00	Nav informācijas	0	3	0	0	0	1
10	Elektrostrāvas iedarbība, saskare ar karstumu, aukstumu, ar indīgām vielām	72	76	5	5	3	2
11	Saskare ar elektrisko dzirksteli, zibens iedarbība	5	0	0	0	0	0
12	Elektrostrāvas iedarbība (saskare ar elektriskiem kontaktiem)	6	5	1	3	1	1
13	Saskare ar atklātu uguni, degošu priekšmetu vai vidi	30	32	1	1	0	0
14	Saskare ar aukstu, saldētu priekšmetu, vidi	0	1	0	0	0	0
15	Saskare ar indīgām vielām, ieelpojot tās	6	8	1	0	1	1
16	Saskare ar indīgām vielām, absorbējot tās	17	11	1	0	1	0
17	Saskare ar indīgām vielām, norijot tās	1	1	0	0	0	0
19	Citi	7	18	1	1	0	0
20	Noslīkšana, iegrimšana, ietīšana	7	3	4	1	3	1
21	Noslīkšana šķidrumā	3	0	1	0	2	0
22	Aprakšana cietā vielā	4	2	3	1	1	1
29	Citi	0	1	0	0	0	0
30	Horizontāla vai vertikāla sadursme ar stacionāru objektu (cilvēks kustībā)	790	867	118	138	3	8

31	Sasitums pēc kritiena no augstuma	217	246	62	66	2	7
31.	Sasitums, kas gūts pakrītot (vertikālā kustībā)	449	489	47	62	1	0
32	Sadursme ar stacionāru objektu (horizontālā kustībā)	113	126	9	9	0	1
39	Citi	11	6	0	1	0	0
40	Kustībā esošu priekšmetu iedarbība	512	524	55	51	14	9
41	Lidojoša priekšmeta iedarbība	89	72	11	6	2	0
42	Krītoša priekšmeta iedarbība	200	217	21	27	7	4
43	Piekarināta, šūpojoša priekšmeta iedarbība	14	17	2	1	1	0
44	Rotējoša, kustībā esoša priekšmeta iedarbība	99	115	3	7	1	0
45	Sadursme ar kustībā esošiem objektiem, arī transportlīdzekļiem (cietušais kustībā)	105	96	18	10	3	5
49	Citi	5	7	0	0	0	0
50	Saskare ar asu, smailu, raupju, nelīdzenu priekšmetu	259	255	3	2	1	0
51	Saskare ar asu priekšmetu (naži, asmeņi)	194	198	2	1	1	0
52	Saskare ar smailu priekšmetu (naglas, adatas)	34	29	1	0	0	0
53	Saskare ar nelīdzenu raupju priekšmetu	29	23	0	1	0	0
59	Citi	2	5	0	0	0	0
60	Ievilkšana, saspiešana	234	265	16	22	3	5
61	Ievilkšana, saspiešana iekārtas, objekta iekšienē	28	35	4	2	0	2
62	Ievilkšana, saspiešana zem iekārtas vai cita objekta	28	15	3	2	0	0
63	Ievilkšana, saspiešana starp objektiem	107	136	4	14	2	3
64	Roku, kāju, pirkstu ievilkšana, saspiedums vai amputācija	71	78	5	4	1	0
69	Citi	0	1	0	0	0	0
70	Fiziskā vai garīgā spriedze, stress	179	155	2	2	0	0
71	Fiziskā spriedze muskuļu un skeleta sistēmā	175	149	2	2	0	0
73	Garīgā spriedze, stress vai šoks	3	3	0	0	0	0
79	Citi	1	3	0	0	0	0
80	Cilvēku vai dzīvnieku uzbrukums	128	110	4	5	0	0
81	Dzīvnieku kodums	25	18	1	0	0	0
82	Kukaiņu kodums, dzēliens	3	0	0	0	0	0
83	Citu personu fiziskā iedarbība (piemēram, sitiens, grūdiens, žņaugšana)	91	92	3	5	0	0
89	Citi	9	0	0	0	0	0
99	Pārējie	17	14	2	0	3	3
	kopā	2198	2272	209	226	30	29

12.	Nelaiemes gadījumu skaita sadalījums pēc cietušā ievainotajām ķermeņa daļām		
	ievainota ķermeņa daļa	2018	2019
00	Cietušo ķermeņa daļu nav iespējams noteikt	14	19
10	Galva (bez detalizēta uzskaitījuma)	223	250
11	Galvas un galvaskausa nervi un asinsvadi, smadzeņu asinsvadi	11	8
12	Sejas daļa	76	64
13	Acs (acis)	48	45
14	Auss (ausis)	2	6
15	Zobi	2	2
18	Galva, cietušas daudzas daļas	20	20

19	Galva, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	10	10
20	Kakls (bez detalizēta uzskaitījuma)	15	11
21	Kakls, neieskaitot mugurkaulu un kakla skriemeļus	3	3
22	Kakls, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	2	2
30	Mugura (bez detalizēta uzskaitījuma)	53	57
31	Mugura, ieskaitot mugurkaulu un muguras skriemeļus	40	39
39	Mugura, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	7	9
40	Rumpis un orgāni (bez detalizēta uzskaitījuma)	10	4
41	Krūškurvis, ribas (arī locītavas) un plecu lāpstiņas	69	56
42	Krūšu daļa, ieskaitot orgānus	8	8
43	Iegurnis un vēdera daļa, ieskaitot orgānus	13	17
48	Rumpis, ievainotas daudzas vietas	2	2
49	Rumpis, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	3	1
50	Augšējās ekstremitātes (bez detalizēta uzskaitījuma)	30	30
51	Plecs un plecu locītavas	74	81
52	Roka, ieskaitot elkoni	136	163
53	Plauksta	152	152
54	Rokas pirksts (pirksti)	425	475
55	Delnas locītava	37	37
58	Augšējās ekstremitātes, cietušas daudzas vietas	11	3
59	Augšējās ekstremitātes, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	9	12
60	Apakšējās ekstremitātes (bez detalizēta uzskaitījuma)	67	57
61	Gūža un gūžas locītava	29	25
62	Kāja, ieskaitot celi	198	173
63	Potīte	121	155
64	Pēda	163	183
65	Kājas pirksts (pirksti)	36	30
68	Apakšējās ekstremitātes, skartas daudzas vietas	7	8
69	Apakšējās ekstremitātes, citas daļas, kas iepriekš nav minētas	16	12
70	Viss ķermenis (bez detalizēta uzskaitījuma)	11	6
71	Viss ķermenis (sistēmiskā iedarbība)	8	6
78	Cietušas daudzas ķermeņa vietas	24	20
99	Citas ķermeņa daļas, kas nav iepriekš minētas	13	11
	kopā	2198	2272

13.	Nelaiemes gadījumu skaita sadalījums pēc cietušā ievainojuma rakstura		
	ievainojuma raksturs	2018	2019
000	Ievainojuma veids nezināms vai nav norādīts	20	26
010	Brūces un virspusēji ievainojumi	212	148
011	Virspusēji ievainojumi	377	426
012	Atvērtas brūces	294	344
019	Citi brūču un virspusēju ievainojumu veidi	80	83
020	Kaulu lūzumi	211	221
021	Slēgti lūzumi	236	302
022	Atklāti lūzumi	63	73
029	Citi kaulu lūzumu veidi	12	9

030	Izmežģījumi, sastiepumi un izstiepumi	126	106
031	Izmežģījumi un muguras skriemeļu mežģījumi (subluksācijas)	5	4
032	Sastiepumi un izstiepumi	195	182
039	Citi izmežģījumu, sastiepumu un izstiepumu veidi	20	22
040	Traumatiskas amputācijas (ķermeņa daļu zaudējums)	41	55
050	Smadzeņu satricinājums un iekšējie ievainojumi	25	31
051	Smadzeņu satricinājums un intrakraniālie ievainojumi	11	19
052	Iekšējie ievainojumi	12	10
059	Citi smadzeņu satricinājuma un iekšējo ievainojumu veidi	6	4
060	Apdegumi, applaucējumi un apsaldējumi	8	14
061	Apdegumi un applaucējumi (termālie)	26	31
062	Ķīmiskie apdegumi	23	15
063	Apsaldējumi	0	3
069	Citi apdegumu, applaucējumu un apsaldējumu veidi	3	1
070	Saindēšanās un infekcijas	3	1
071	Akūtas saindēšanās	5	4
072	Akūtas infekcijas	0	3
079	Citi saindēšanās un infekciju veidi	0	2
080	Slikšana un asfiksija (nosmakšana)	1	0
081	Asfiksija (nosmakšana)	1	2
082	Slikšana un neletāla iegrimšana	0	1
089	Citi slikšanas un asfiksijas veidi	1	0
090	Skaņas un vibrācijas sekas	0	1
091	Akūts dzirdes zudums	1	1
099	Citas skaņas iedarbības un vibrācijas sekas	2	0
100	Temperatūras galējību, gaismas un radiācijas sekas	1	0
101	Karstuma un saules dūriens	1	2
112	Traumatiskais šoks	1	1
120	Daudzi ievainojumi	14	8
119	Citi šoka veidi	0	1
999	Citi ievainojumi, kas nav minēti iepriekš	161	116
	kopā	2198	2272

14.	Darba nespējas dienas saistībā ar darbā notikušu nelaimes gadījumu	2018	2019
	zaudēto dienu skaits	12811	23961

15.	Darba devēja zaudējumi, kas saistīti ar darbā notikušu nelaimes gadījumu	2018	2019
	Pēc darba nespējas lapām (A) izmaksātā nauda, EUR	386214	490164
	Zaudējumi, kas radušies sabojāto ražošanas līdzekļu dēļ, EUR	17499	97661
	Sagrauto ēku un būvju vērtība, EUR	50190	0

16.	Ierosinātie kriminālprocesi saistībā ar darbā notikušu nelaimes gadījumu	2018	2019
	kriminālprocesa skaits	23	19

**Valsts darba inspekcijas pārskats par pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem
un arodslimību izveidošanās cēloņiem 2019. gadā**

1.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pa RVDI	2018	2019
	Kurzemes RVDI	185	188
	Latgales RVDI	159	151
	Rīgas RVDI	825	895
	Vidzemes RVDI	284	256
	Zemgales RVDI	245	249
	kopā	1698	1739

2.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc vecuma	2018	2019
	no 0 līdz 17 gadiem	0	0
	no 18 līdz 24 gadiem	1	0
	no 25 līdz 34 gadiem	6	11
	no 35 līdz 44 gadiem	168	139
	no 45 līdz 54 gadiem	669	678
	no 55 līdz 64 gadiem	816	868
	virs 65 gadiem	38	43
	kopā	1698	1739

3.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc dzimuma	2018	2019
	sievietes	1121	1152
	vīrieši	577	587
	kopā	1698	1739

4.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc profesiju grupām	2018	2019
1	VADĪTĀJI	45	46
1.1	Likumdevēji, amatpersonas un vadītāji	11	16
1.2	Administratīvie vadītāji un komercdirektori	18	16
1.3	Ražošanas un specializēto pakalpojumu jomas vadītāji	13	10
1.4	Viesmīlības, ēdināšanas, tirdzniecības un citu pakalpojumu jomas vadītāji	3	4
2	VECĀKIE SPECIĀLISTI	145	177
2.1	Zinātnes un inženierzinātņu jomas vecākie speciālisti	9	16
2.2	Veselības aprūpes jomas vecākie speciālisti	69	72
2.3	Izglītības jomas vecākie speciālisti	39	42
2.4	Komercdarbības un pārvaldes (administrācijas) vecākie speciālisti	22	30
2.5	Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti	1	2
2.6	Juridisko, sociālo un kultūras lietu vecākie speciālisti	5	15

3	SPECIĀLISTI	149	161
3.1	Zinātnes un inženierzinātņu speciālisti	26	33
3.2	Veselības aprūpes jomas speciālisti	53	55
3.3	Komercedarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti	57	59
3.4	Juridisko, sociālo un kultūras lietu un tām radniecīgo lietu speciālisti	13	11
3.5	Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti	0	3
4	KALPOTĀJI	89	87
4.1	Iestāžu kalpotāji un kancelejas tehnikas operatori	3	8
4.2	Klientu apkalpotāji	14	17
4.3	Uzskaites un materiālo vērtību reģistrēšanas darbinieki	56	57
4.4	Citi kalpotāji	16	5
5	PAKALPOJUMU UN TIRDZniecības DARBINIEKI	271	276
5.1	Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki	114	100
5.2	Tirdzniecības darbinieki	82	98
5.3	Individuālās aprūpes darbinieki	66	67
5.4	Apsardzes pakalpojumu jomas darbinieki	9	11
6	KVALIFICĒTI LAUKSAIMniecības, MEŽSAIMniecības UN ZIVSAIMniecības DARBINIEKI	22	27
6.1	Kvalificēti tirgus lauksaimniecības darbinieki	18	21
6.2	Kvalificēti tirgus mežsaimniecības, zivsaimniecības un medību saimniecības darbinieki	4	6
7	KVALIFICĒTI STRĀDnieKI UN AMATnieKI	288	277
7.1	Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektriķus)	30	51
7.2	Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki	69	65
7.3	Amatnieki un iespieddarbu strādnieki	7	11
7.4	Elektrisko un elektronisko iekārtu strādnieki	26	7
7.5	Pārtikas produktu pārstrādes un kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas un citi amatnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	156	143
8	IEKĀRTU UN MAŠĪNU OPERATORI UN IZSTRĀDĀJUMU MONTIERI	414	430
8.1	Rūpniecisko iekārtu operatori	89	87
8.2	Montieri	15	14
8.3	Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un celšanas mašīnu un iekārtu operatori	310	329
9	VIENKĀRŠĀS PROFESIJAS	274	258
9.1	Apkopēji un palīgi mājas darbos	93	94
9.2	Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki	27	16
9.3	Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki	101	92
9.4	Pārtikas produktu sagatavošanas strādnieki	18	18
9.6	Atkritumu savācēji un citu vienkāršo profesiju strādnieki	35	38
10	NACIONĀLO BRUŅOTO SPĒKU PROFESIJAS	1	0
10.3	Kareivji un zemessargi	1	0
	kopā	1698	1739

5.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc ekonomiskās darbības veida (nozares)	2018	2019
A	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	93	78
01	Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības	67	56
02	Mežsaimniecība un mežizstrāde	24	21
03	Zivsaimniecība	2	1
B	Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	16	9
08	Pārējā ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	15	9
09	Ar ieguves rūpniecību saistītās palīgdarbības	1	0
C	Apstrādes rūpniecība	369	370
10	Pārtikas produktu ražošana	104	103
11	Dzērienu ražošana	8	4
13	Tekstilizstrādājumu ražošana	14	8
14	Apģērbu ražošana	38	39
15	Ādas un ādas izstrādājumu ražošana	2	2
16	Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles; salmu un pīto izstrādājumu ražošana	84	70
17	Papīra un papīra izstrādājumu ražošana	3	9
18	Poligrāfija un ierakstu reproducēšana	9	14
19	Koksa un naftas pārstrādes produktu ražošana	0	2
20	Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu ražošana	4	9
21	Farmaceutisko pamatvielu un farmaceitisko preparātu ražošana	3	5
22	Gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošana	10	6
23	Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	25	29
24	Metālu ražošana	3	2
25	Gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas	20	15
26	Datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana	1	1
27	Elektrisko iekārtu ražošana	6	13
28	Citur neklasificētu iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana	3	11
29	Automobiļu, piekabju un puspiekabju ražošana	4	2
30	Citu transportlīdzekļu ražošana	3	6
31	Mēbeļu ražošana	10	5
32	Cita veida ražošana	5	9
33	Iekārtu un ierīču remonts un uzstādīšana	10	6
D	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	23	14
35	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	23	14
E	Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	16	16
36	Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde	7	8
37	Notekūdeņu savākšana un attīrīšana	3	2
38	Atkritumu savākšana, apstrāde un izvietošana; materiālu pārstrāde	5	6
39	Sanitārija un citi atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi	1	0

F	Būvniecība	74	115
41	Ēku būvniecība	22	45
42	Inženierbūvniecība	33	48
43	Specializētie būvdarbi	19	22
G	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	193	193
45	Automobiļu un motociklu vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un remonts	10	13
46	Vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	43	28
47	Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	140	152
H	Transports un uzglabāšana	334	348
49	Sauszemes transports un cauruļvadu transports	230	242
50	Ūdens transports	5	6
51	Gaisa transports	2	1
52	Uzglabāšanas un transporta palīgdarbības	70	84
53	Pasta un kurjeru darbība	27	15
I	Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	58	54
55	Izmitināšana	13	7
56	Ēdināšanas pakalpojumi	45	47
J	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	9	14
58	Izdevējdarbība	2	1
60	Radio un televīzijas programmu izstrāde un apraide	0	1
61	Telekomunikācija	3	4
62	Datorprogrammēšana, konsultēšana un saistītas darbības	2	1
63	Informācijas pakalpojumi	2	7
K	Finanšu un apdrošināšanas darbības	10	12
64	Finanšu pakalpojumu darbības, izņemot apdrošināšanu un pensiju uzkrāšanu	7	7
65	Apdrošināšana, pārapirošināšana un pensiju uzkrāšana, izņemot obligāto sociālo apdrošināšanu	0	2
66	Finanšu pakalpojumus un apdrošināšanas darbības papildinošas darbības	3	3
L	Operācijas ar nekustamo īpašumu	26	25
68	Operācijas ar nekustamo īpašumu	26	25
M	Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	11	14
69	Juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi	1	1
70	Centrālo biroju darbība; konsultēšana komercdarbībā un vadībzinībās	2	2
71	Arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi; tehniskā pārbaude un analīze	4	5
72	Zinātniskās pētniecības darbs	2	2
73	Reklāmas un tirgus izpētes pakalpojumi	1	2
74	Citi profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	1	2
N	Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	21	28
77	Iznomāšana un ekspluatācijas lizings	1	2
78	Darbaspēka meklēšana un nodrošināšana ar personālu	2	1
79	Ceļojumu biroju, tūrisma operatoru rezervēšanas pakalpojumi un ar tiem saistīti pasākumi	1	2

80	Apsardzes pakalpojumi un izmeklēšana	2	8
81	Būvniecības un ainavu arhitektu pakalpojumi	15	11
82	Biroju administratīvās darbības un citas uzņēmumu palīgdarbības	0	4
O	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	120	111
84	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	120	111
P	Izglītība	86	95
85	Izglītība	86	95
Q	Veselība un sociālā aprūpe	206	217
86	Veselības aizsardzība	171	172
87	Sociālā aprūpe ar izmitināšanu	30	41
88	Sociālā aprūpe bez izmitināšanas	5	4
R	Māksla, izklaide un atpūta	10	10
90	Radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības	1	7
91	Bibliotēku, arhīvu, muzeju un citu kultūras iestāžu darbība	2	3
92	Azartspēles un derības	3	0
93	Sporta nodarbības, izklaides un atpūtas darbība	4	0
S	Citi pakalpojumi	22	16
94	Sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība	1	4
95	Datoru, individuālās lietošanas priekšmetu un mājsaimniecības piederumu remonts	2	0
96	Pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana	19	12
U	Ārpusteritoriālo organizāciju un institūciju darbība	1	0
99	Ārpusteritoriālo organizāciju un institūciju darbība	1	0
	kopā	1698	1739

6.	Pamatojums DVHR nepieprasīšanai apstiprinātajiem arodslimniekiem	2018	2019
16.4.	Ja iespējamo arodslimību izraisījis darba vides faktors, kas ir tipisks profesijai un darba veidam, kurā persona strādā vai strādāja iespējamās arodslimības iegūšanas laikā	264	287
16.5.	Ja pēdējā pusgada laikā konstatēti arodslimību gadījumi pie tā paša darba devēja un tajā pašā profesijā vai darba veidā, kur nodarbināta persona, kuras iespējamā arodslimība tiek izmeklēta, un zināms, ka darba apstākļi, kas izraisījuši iespējamo arodslimību, bijuši līdzīgi	161	96
	kopā	425	383

7.	Arodslimību grupas un kods atbilstoši starptautiskajam statistiskās slimību un veselības problēmu klasifikācijas klasifikatoram (SSK-10)	2018	2019
F00-F99	Psihiski un uzvedības traucējumi	5	43
G00-G99	Nervu sistēmas slimības	929	961
H60-H95	Ausu un aizauss paugura slimības	3	1
I00-I99	Asinsrites slimības	23	37
J00-J99	Elpošanas sistēmas slimības	12	29
L00-L99	Ādas un zemādas audu slimības	7	10
M00-M99	Skeleta-muskuļu-saistaudu sistēmas slimības	529	499
R00-R99	Citur neklasificēti simptomi, pazīmes un anomāla klīniska un laboratorijas atrade	2	0
S00-T98	Ievainojumi, saindēšanās un citas ārējas iedarbes sekas	188	159
	kopā	1698	1739

8.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc arodslimību grupas	2018	2019
1	Slimības, ko izraisījušas sekojošas ķīmiskās vielas	0	24
2	Ādas slimības, ko izraisījušas substances un aģenti, kas nav iekļauti citās sadaļās	7	10
3	Slimības, ko izraisījuši substanču un aģentu ieelpošana, kas nav iekļautas citās sadaļās	5	13
5	Slimības, ko izraisījuši sekojoši fizikāli aģenti:	1515	1536
2.3	Ieelpojamo substanču izraisītas slimības, kas nav iekļautas citās sadaļās	2	1
2.5	Fizikālu aģentu izraisītas slimības	169	155
	kopā	1698	1739

9.	Arodslimību izraisītājfaktori pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem	2018	2019
1000000000	ĶĪMISKAIS FAKTORS (Ķīmiskie savienojumi)	9	14
2000000000	FIZIKĀLIE FAKTORI (FIZIKĀLIE AĢENTI)	216	197
3000000000	BIOĻĢISKIE FAKTORI (BIOĻĢISKIE AĢENTI)	0	0
4000000000	BIOMEHĀNISKIE FAKTORI	1463	1472
5000000000	PSIHOSOCIĀLIE FAKTORI	5	43
6000000000	RŪPNIECISKIE FAKTORI, MATERIĀLI UN PRODUKCIJA	5	13
	kopā	1698	1739

10.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pa uzņēmumu grupām	2018	2019
	līdz 5 strādājošiem	69	94
	no 6 līdz 49 strādājošiem	302	281
	no 50 līdz 249 strādājošiem	391	392
	no 250 līdz 499 strādājošiem	263	268
	500 strādājošie un vairāk	673	704
	kopā	1698	1739

11.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc darba vides risku iedarbības ilguma	2018	2019
	līdz 5 gadiem	2	8
	no 6 līdz 10 gadiem	21	41
	no 11 līdz 15 gadiem	89	79
	no 16 līdz 20 gadiem	174	167
	no 21 līdz 30 gadiem	612	617
	no 31 līdz 35 gadiem	356	353
	no 36 līdz 40 gadiem	320	317
	ilgāk par 40 gadiem	124	157
	kopā	1698	1739

12.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc kopējā darba stāža	2018	2019
	līdz 5 gadiem	14	11
	no 6 līdz 10 gadiem	24	27
	no 11 līdz 15 gadiem	50	39
	no 16 līdz 20 gadiem	111	98
	no 21 līdz 30 gadiem	355	392
	no 31 līdz 35 gadiem	284	291
	no 36 līdz 40 gadiem	292	285
	ilgāk par 40 gadiem	143	213
	Nav datu par tiem pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimību gadījumiem 2018. un 2019. gadā, kuru pamatā nav bijis pieprasīts un sagatavots DVHR.		
	kopā	1273	1356

13.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc seku grupām (darba attiecības)	2018	2019
	Turpina strādāt profesijā (amatā)	1132	1234
	Strādā citā darbā un citā profesijā (amatā)	46	46
	Nestrādā	95	76
	Nav datu par tiem pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimību gadījumiem 2018. un 2019. gadā, kuru pamatā nav bijis pieprasīts un sagatavots darba vietas higiēniskais raksturojums		
	kopā	1273	1356

14.	Veiktie pasākumi arodslimību profilaksei	2018	2019
	Riska faktoru mērījumi ir/nav veikti	490/783	474/882
	Instruktāža un apmācība darba aizsardzībā ir/nav	1252/21	1330/26
	Obligātās veselības pārbaudes ir/nav veiktas	1115/158	1210/146
	Izsniegti individuālie aizsardzības līdzekļi/nav izsniegti/ individuālie aizsardzības līdzekļi izsniegti, bet nav lietoti	1135/131/7	1236/113/7
	Nav datu par tiem pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimību gadījumiem 2018. un 2019. gadā, kuru pamatā nav bijis pieprasīts un sagatavots darba vietas higiēniskais raksturojums		